КПСС XXV СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 235 (5584).
29 НОЯБРЬ
ШАНБА
1975 ЙИЛ.
Баҳоси 2 тийин.

ЧССР ПАРТИЯ-ҲУКУМАТ ДЕЛЕГАЦИЯСИНИНГ СССРДА БЎЛИШИ

МИНСК, 27 ноябрь. (ТАСС махсус мухбири). ЧКП Марказий Комитетининг Бош секретари, ЧССР президенти Густав Гусак бошчилигидаги ЧССР партия-ҳукумат делегацияси 27 ноябрда Минскка келди.

ЧССР, СССР ва Белоруссия ССР давлат байроқлари билан безатилган аэродромда делегацияни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров, Белоруссия ССР Олий Совети Президиумининг раиси Ф. А. Сурганов, Белоруссия ССР Министрлар Советининг Раиси Т. Я. Кисилев, республиканинг бошқа раҳбарлари кутиб олдилар.

Аэродромда ЧССР делегациясини Минск меҳнаткашларининг намояндалари кутиб олдилар.

Пионерлар меҳмонларга гуллар тақдим этдилар. Меҳнаткашларнинг вакиллари азиз меҳмонларни қизғин қарсаклар билан табрикладилар.

Шу куниёқ ЧКП Марказий Комитети Бош секретари, ЧССР президенти Густав Гусак бошчилигидаги ЧССР партия-ҳукумат делегацияси Минск районидаги Гастелло номли колхоз меҳнатчилари ҳузурида меҳмон бўлди. Бу ерда кўп кишилик Совет-Чехословакия дўстлиги митинги ўтказилди. Митингда ЧКП Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, ЧССР ҳукуматининг раиси Й. Корчак ва КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Белоруссия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари П. М. Машеров нутқ сўзладилар.

Белоруссия Коммунистик партияси Марказий Комитетида ўртоқларча сухбат ўтказилди. Суҳбат чоғида П. М. Машеров Белоруссия халқ хўжалигининг катта муваффақиятлари тўғрисида, республика меҳнаткашлари КПСС XXV съездини зўр меҳнат ғайрати билан кутиб олаётганликлари ҳақида ҳикоя қилиб берди.

Суҳбатда КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари М. А. Лесечко, Белоруссиянинг партия ва совет раҳбарлари қатнашдилар.

ЧССР партия-ҳукумат делегациясининг аъзолари Минскнинг ғалаба майдонида совет жангчиларининг ва Белоруссия партизанларининг монумент-обелиски олдига гулчамбар қўйдилар.

Сўнгра меҳмонлар немис-фашист босқинчиларидан Белоруссия озод қилинганлиги шарафига тикланган шуҳрат қўрғонига гулшодалар қўйдилар. Улар «Хатинь» меъморий комплексини ҳам зиёрат қилдилар.

(ТАСС).

Қодир Суяров Оққўрғон районидаги Ҳамид Олимжон номли колхозининг бригада бошлиқларидан. Бригада аъзолари пахтадан баракали хирмон кўтардилар. Улар келгуси йил мўл ҳосилига замин яратмоқдалар. Бу ишда механизатор Соат Мардиқулов ва Мирзабек Жўраевлар катта ҳисса қўшмоқдалар. Улар кунига 7—8 гектар ерни шудгор қилаётирлар.

Х. Аввалов фотолари.

СССР ФАНЛАР АКАДЕМИЯСИНИНГ ЯНГИ ПРЕЗИДИУМИ

25—27 ноябрь кунлари Москвада СССР Фанлар Академиясининг умумий йиғилиши бўлиб ўтди. Умумий йиғилишнинг охирги кунида СССР Фанлар Академиясининг вице-президентлари, СССР Фанлар Академияси президиумининг аъзолари сайланди ва академия бўлимларининг йиғилишларида илгари сайланган академик-секретарлар тасдиқланди.

СССР Фанлар Академиясининг вице-презедентлари қилиб қуйидагилар сайланди: академик В. А. Котельников, академик А. А. Логунов, академик Ю. А. Овчинников, академик А. В. Сидоренко, академик П. Н. Федосеев, академик Г. И. Марчук СССР Фанлар Академиясининг вице-президенти — СССР Фанлар Академияси Сибирь бўлимининг раиси қилиб сайланди.

СССР Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси Г. К. Скрябин СССР Фанлар Академияси президиумининг бош илмий секретари вазифасини бажарувчи қилиб тайинланди.

СССР Фанлар Академияси Президиумига қуйидагилар аъзо бўлиб кирдилар: СССР Фанлар Академияси бўлимларининг академик секретарлари, академиклар А. А. Баев, Н. Н. Боголюбов, Л. М. Бреховских, М. С. Гиляров, А. Г. Егоров, Н. М. Жаворонков, Е. М. Жуков, П. Г. Костюк, М. А. Марков, Б. Н. Петров, А. М. Прохоров, Б. С. Соколов, М. А. Стирикович, Н. П. Федоренко, М. Б. Храпченко, Н. М. Эмануэль, СССР Фанлар Академияси Урал илмий маркази президиумининг раиси академик С. В. Вонсовский, СССР Фанлар Академияси Сибирь бўлими раисининг биринчи ўринбосари академик А. А. Трофимук, СССР Фанлар Академияси Узоқ Шарқ илмий маркази президиумининг раиси, СССР Фанлар Академиясининг мухбир аъзоси А. П. Капица.

Академиклар В. А. Амбарцумян, Н. Г. Басов, И. Н. Векуа, Н. Н. Иноземцев, П. Л. Капица, М. В. Келдиш, М. А. Лаврентьев, Н. В. Мельников, А. Н. Несмеянов, Б. Е. Патон, Н. А. Пилюгин, П. Н. Поспелов, О. С. Содиқов, Н. Н. Семенов, М. В. Тучкевич, Р. В. Хохлов СССР Фанлар Академияси президиумининг аъзолари қилиб сайландилар.

(ТАСС).

ҲАКИМПОЛВОН ҚУВОНЧИ

ПИСКЕНТ (Ўз мухбиримиздан). Хакимполвон Қодиров миришкор пахтакорлардан. Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, республикада хизмат кўрсатган бу пахтакор ёши етмишдан ошган бўлса ҳам Пискент районидаги Тельман номли колхозда бригадага моҳирлик билан бошчилик қилмоқда. У бундан бир неча йил илгари областимизда 50 центнерчилар ҳаракатини бошлаб берган эди. Мана бир неча йилдирки отахон деҳқон ўз сўзининг устидан чиқиб пахтадан юқори ҳосил етиштириб ўрнак бўлиб келмоқда.

Бу йил юз берган табиий қийинчиликлар шароитида пахтадан юқори ҳосил етиштириш осон бўлмади. Аммо, ишнинг кўзини билган, обиҳаво шароитини тўғри таҳлил этиб иш қиладиган Хакимполвон доғда қолмади. Ҳар йилгидек бир меёрда иш олиб борди. Бригадада 120 гектар пахта майдонининг гектаридан 52 центнердан ҳосил олиниб районда яна энг юқори кўрсаткичга эришилди. Бу пландагидан 20 центнер кўп, демакдир.

Хакимполвон Қодиров бошлиқ бригада аъзолари машина билан пахта теришда ҳам юқори кўрсаткичга эришдилар. Жами етиштирилган 630 тонна ҳосилнинг 520 тоннаси машина билан териб олинди.

Хакимполвондан ибрат олиб пахтадан юқори ҳосил етиштираётган унинг издошлари оз эмас. Пискент районидаги «Гулистон» колхозининг Исроилхон Ғуломов бошлиқ бригадаси бултур ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил олган бўлса, бу йил ҳосилдорлик 42 центнерга кўтарилди.

Тельман номли колхознинг ўзида Назира Олимбоевани Ҳакимполвоннинг издошларидан, дейдилар. У бошлиқ бригада ери илгари кам ҳосилли деб ҳисобланган. Энди эса 60 гектар ерда деҳқончилик қилган пахтакорлар 30 центнердан ошириб ҳосил олдилар. Жовод Ғофуров, Омонбой Ғофуровлар ҳам Хакимполвоннинг издошлари. Улар катта майдонларга чигит экиб, бу йилги шароитда 30 центнердан ошириб пахта етиштиришга эришдилар.

— Мен, — дейди Хакимполвон Қодиров, — ҳар куни газета ўқиб, телевизор кўриб тураман. Айниқса, бизнинг областимизда ҳам 40—50 центнерчилар ҳаракатига қўшилиб юқори ҳосил олаётган бригадаларни эшитиб қувониб кетаман. Бу ҳаракат кенг қулоч ёзаяпти. Ёш уста пахтакорлар сафи кенгайяпти. Ёшлар орасидан чинакам уста пахтакорлар етишиб чиқаяпти. Бунга қувонмай бўладимми?

Хакимполвон қувонмоқда, унинг издошлари, сафдошлари кўпаймоқда. Фақат бригадаларда эмас, колхоз ва совхозларда ҳам шундай юқори ҳосил етиштирилмоқда.

Б. ХАЛИЛОВ.

КУЗГИ ШУДГОРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 28 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунда ҳайдалган ер (гектар ҳисобида), учинчи стун — йиллик планга нисбатан процент ҳисобида.

Юқори Чирчиқ	361	98,8
Қуйи Чирчиқ	817	95,0
Ўрта Чирчиқ	968	91,3
Бўка	1.165	90,9
Калинин	135	90,7
Пискент	407	89,1
Оққўрғон	860	86,0
Янгийўл	501	83,7
Оржоникидзе	66	82,2
Чиноз	583	81,4
Бекобод	1.288	78,8
Оҳангарон	378	68,6
Бўстонлиқ	172	59,5
Область бўйича:	7.701	86,5

ТИНЧЛИКНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ СОВЕТ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

Жаҳон тинчлик кенгашининг 25 йиллигига ҳамда тинчлик миллий ҳаракатлари вакилларининг Ленинградда ўз ишини тамомлаган умум жаҳон конференцияси якунларига бағишланиб, 27 ноябрь куни Москвада тинчликни ҳимоя қилиш Совет Комитети активларининг учрашуви бўлиб ўтди.

Конференцияда қатнашган совет ва чет эл вакиллари учрашувда сўзга чиқиб, ҳамма қитъалардаги тинчлик тарафдорлари КПСС Марказий Комитети Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневга жаҳон тинчлик кенгашининг олий мукофоти — Ф. Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик олтин медали» топширилганлигини қизғин табриклаётганликларини уқтириб ўтдилар. Нотиқлар тинчлик учун курашувчилар ҳаракатининг ривожланишида катта муваффақиятлар қўлга киритилганлигини, халқаро кескинликни юмшатишга Совет Иттифоқи зўр ҳисса қўшганлигини айтиб ўтдилар.

Учрашув қатнашчилари янги Стокгольм ҳитобномасини қувватлаб оммавий кампания бошлаш тўғрисида Ленинград конференцияси қилган даъватни маъқулладилар.

(ТАСС).

КЎПРИКСОЗЛАР ЗАФАРИ

Республикамиз пойтахтининг энг муҳим транспорт магистралларидан бири бўлган Куйбишев номли шосседа машиналар қатнови яна жонланиб кетди. Кеча Қўйлиқда бунёд этилган янги кўприк муддатидан илгари ишга туширилди.

Ўзбекистон ССР йўл қурилиши ва фойдаланиш министрлигига қарашли «Узмостострой» трестининг кўприксозлари бу ерда иш бошлаганларига икки йилдан ортиқроқ вақт ўтди, холос. Шу вақт ичида улкан ҳажмдаги қурилиш-монтаж ишлари амалга оширилди. Шароитнинг оғир бўлишига қарамай, кўприксозлар пойдевор ишларини қисқа муддатда тугатишга эришдилар.

Трестнинг 14-қурилиш бошқармаси коллективи ўзининг бой ишлаб чиқариш тажрибасига таяниб, йирик иншоот қурилишида кўплаб янги техника, илғор технологияларни жорий этишга муваффақ бўлдилар. Натижада қурилиш таннархи арзонлашди, барча ишлар график асосида давом этди. Улкан иншоот белгиланган муддатда яхши баҳо билан фойдаланишга топширилади.

Бунёдкорлар Қўйлиқ кўпригининг муҳим халқ хўжалик аҳамиятига эга эканлигини ҳисобга олган ҳолда қурилиш ишларини уч сменада тўхтовсиз давом эттирдилар. К. Менглибоев, Д. Штибер, К. Смирновлар бошлиқ комплекс бригада аъзолари, шунингдек бетончилардан В. Фисун, А. Гатаулин, электр пайвандчилардан Н. Мустафоев, кранчилардан В. Штибер, А. Мелешкин, бульдозерчи М. Иднатулинлар коммунистик меҳнат намуналарини кўрсатдилар.

Янги кўприкнинг ишга туширилиши халқ хўжалиги юкларини ташишни сезиларли даражада тезлаштириш имконини беради. Кўприкда ҳаракатнинг олти қаторли бўлиши ҳаракат хавфсизлигини тўла таъминлайди.

КПСС XXV съезди шарафига социалистик мусобақани қизғин авж олдирган кўприксозлар ўзларининг юксак маҳоратларини ва зиммаларига юклатилган ҳар қандай вазифани шараф билан бажаришга қодир эканликларини намойиш қилдилар.

Янги кўприкнинг очилиш маросими муносабати билан ўтказилган митингда 14-кўприк қурилиш бошқармаси коллективи, кўприкбоп темир-бетон конструкциялари заводи ишчилари, иккинчи йўл қурилиш бошқармаси бунёдкорлари, Тошкент шаҳрининг Ленин ҳамда Ҳамза районлари, шунингдек Ўрта Чирчиқ районининг жамоат вакиллари тўпландилар.

Митингни Тошкент шаҳар партия комитетининг секретари Б. Ғ. Халилов очди.

Митингда кўприксозлар бригадаси бошлиғи М. Мирмусаев, кўприкбоп темир-бетон конструкциялари заводи коммунистик меҳнат бригадаси бошлиғи Н. Новиков, «Узмостострой» тресть бошқарувчиси А. А. Тошхўжаевлар сўзга чиқишди.

Тошкент область партия Комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов митингда нутқ сўзлади.

Митингда Тошкент область партия комитети секретари Н. И. Малихин, Ўзбекистон ССР автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министри А. Қ. Қаюмовлар иштирок этдилар.

Кўприкнинг умумий кўриниши. А. Мальцев фотоси.

ПАХТА—ДАВЛАТГА

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 28 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

(Халқ хўжалик планига нисбатан процент ҳисобида)

Биринчи стун — районлар, иккинчи стун — бир кунда топширилган пахта, учинчи стун — мавсум бошидан бери, тўртинчи стун — бир кунда машинада терилгани, бешинчи стун — мавсум бошидан бери.

Юқори Чирчиқ	0,01	132,14	—	132,44
Қуйи Чирчиқ	0,22	131,72	0,09	130,08
Янгийўл	0,15	123,74	—	115,42
Оққўрғон	0,21	116,07	0,10	106,83
Чиноз	0,10	115,09	0,17	132,54
Бўка	0,16	114,27	—	112,01
Бекобод	0,14	112,62	—	105,75
Пискент	0,06	105,75	—	93,69
Ўрта Чирчиқ	0,06	105,28	—	100,96
Область бўйича:	0,13	115,86	0,04	112,27

АРХИТЕКТОРЛАР СЪЕЗДИ

СССР архитекторларининг VI съезди 27 ноябрь куни Москвада тугади. Бу съезд меъморларнинг КПСС Марказий Комитетига, совет халқига ижодий ҳисоботи бўлди. Съездда айтилдики, совет архитекторлари шаҳар ва қишлоқларни қайта қуришдан иборат улкан планларни амалга ошириш ишига бутун куч, талант ва билимларини сарфлайдилар, мамлакатимизда коммунистик жамият қуришда партиянинг содиқ ва актив ёрдамчилари бўлиб қоладилар.

СССР архитекторлар Союзи правлениесининг секретари И. В. Шишкина СССР архитекторлар Союзи уставига киритиладиган тузатишлар тўғрисида ахборот берди.

Съезд СССР архитекторлар Союзи правлениесининг ҳисобот давридаги ишини қониқарли деб топди ва марказий ревизия комиссиясининг докладини тасдиқлади.

Гулдурос қарсаклар остида СССР архитекторлари VI съездининг КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советига мактуби қабул қилинди.

Съезд делегатлари ва меҳмонлари ўртоқ Л. И. Брежневга тинчлик тарафдорлари ҳаракатининг олий мукофоти — Ф. Жолио-Кюри номидаги «Тинчлик Олтин медали» берилиши муносабати билан унга табрик телеграммаси йўлладилар.

Делегатлар бир овоздан резолюция қабул қилдилар.

Съезд СССР архитекторлар Союзи правлениеси ва марказий ревизия комиссиясининг янги составини сайлади.

Шу билан СССР архитекторларининг VI съезди ўз ишини тамомлади.

* * *

СССР архитекторлар Союзи правлениеси янги составининг биринчи пленуми бўлди. Г. М. Орлов правлениенинг биринчи секретари қилиб, С. В. Демидов марказий ревизия комиссиясининг раиси қилиб сайланди.

(ТАСС).

ПЕШҚАДАМЛАР

Далаларда тракторлар ҳайқириғи янграйди. Кечагина оппоқ либосга бурканган экин майдонлари бугун шудгор қилиняпти. Ёз бўйи пешона тери, қалб қўрини тўкиб меҳнат қилган деҳқон ҳосилнинг сўнгги граммларини йиғиб олмоқда. Қуйи Чирчиқ районидаги машъал «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхози далаларида ҳосил йиғим-теримини давом эттириш билан бирга кузги-қишки ишлар авж олдирилган.

Совхоз бош агрономи, тажрибали деҳқон Бозорбой Ботиралиев ерни шудгор қилаётган тракторчилар томон бормоқда. У умрини пахтачиликка бағишлаган ажойиб агрономлардан. Совхоз коллективи бош агрономни талабчан раҳбар, билимдон мутахассис, устоз деҳқон сифатида ҳурмат қилади.

— Ер бизнинг рисқ-рўзимиз. Уни ардоқлаган, унга меҳрини берган деҳқон ўз ниятига эришади, — дейди у.

Дарҳақиқат, ерни ардоқлаган, уни меҳр-муҳаббат билан парвариш қилган деҳқон хирмони ҳамиша баракали бўлади. Совхоз пахтакорлари ҳам бу йил пахтадан ана шундай хирмон кўтардилар. Давлатга ҳар гектар ердан планда белгиланганидан 5 центнер кўп «оқ олтин» етказиб берилди.

— Бундай муваффақиятга эришишимизда совхозимиз меҳнат аҳлининг, механизатор ва мутахассисларнинг ҳиссалари катта, — дейди агроном фахр билан. — Хўжалигимизда ерни ҳайдашдан тортиб ҳосил йиғиб-териб олингунгача бўлган ишлар агротехника қоидаларига қатъий амал қилинган ҳолда амалга оширилади. Биринчи галда техникадан унумли фойдаланиш, илғорлар тажрибасини кенг ёйишга катта эътибор берилади. Шунинг учун ҳам пахтадан мўлжалдаги ҳосил олинмоқда.

Совхознинг Усмон Юсупов номли бўлимида ҳосилдан бўшаган майдонлар пешма-пеш шудгор қилинаётир. Улар ҳар бир ишда пешқадам. Йиғим-терим мавсуми ҳам уюшқоқлик билан олиб борилди. Техникадан унумли фойдаланиш ҳисобига ҳосилнинг 90 проценти машиналар ёрдамида терилди. Ҳосилдорлик эса 40 центнердан ошиб кетди.

Дала ишлари конвейер усулида ташкил этилган. Ҳосилдан бўшаган далаларда дастлаб ғўзапоя юлиб олинади, сўнг ҳар гектар майдонга 400 килограммдан суперфосфат сепилади. Ҳайдов тракторлари эса ернинг шароитига қараб 32—38 сантиметр чуқурликда шудгор қилмоқда.

— Эрта баҳорда қилинадиган ишларнинг асосий қисмини кузда бажариб қўйишга одатланганмиз, — дейди Б. Ботиралиев. — Баъзи бир экин майдонларини кузнинг ўзида текислаб қўямиз. Далага маҳаллий ўғит чиқариш ишларини ҳам шу кунлардан бошлаб олиб борамиз. Бундан ташқари алмашлаб экишга эътибор берилмоқда. Хўжаликда ўн далалик алмашлаб экиш схемаси тўла жорий этилган.

Совхозда машҳур пахтакорлар, деҳқончилик усталари кўп. СССР Олий Советининг депутати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Энвер Алиев, Мустафо Фатиш, Эбосон Исмоил, Анифа Атешкова, Азиз Хўжаев, Маҳмуд Хусанов, Абдусаттор Сулаймонов каби тажрибали пахтакор ва механизаторлар ердан, техникадан самарали фойдаланиб, деҳқончилик маданиятини оширмоқдалар. Деҳқонлар бу йил давлатга 18 минг тоннадан ортиқ пахта топширишга аҳд қилишган.

Ҳ. ТЎРАЕВ,
О. ТЎХТАНАЗАРОВ.

Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг азот кислотаси заводи қурилиши муддатидан илгари тугалланди. Янги корхонанинг лойиҳасини қардош польшалик мутахассислар яратишган. Шунингдек, бу ерда ўрнатилган асбоб-ускуналар ҳам Польшадан келтирилган. Суратда: (чапдан ўнгга) заводнинг катта механиги Г. Кошеваров, польшалик мутахассислардан Л. Кашуб, О. Ковальский, А. Витек, М. Шарэк ва завод директори А. Стороженко.

Г. Пун фотоси,

ТАСС фотохроникаси.

ТАЖРИБА ВА ТАҲЛИЛ

МУСОБАҚА, ОММАВИЙЛИК, САМАРА

Чирчиқдаги «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи тўққизинчи беш йилликнинг сўнгги йилида зиммасига юксак мажбуриятлар олиб ишлаяпти.

Химиклар йил давомида пландагидан ташқари 3,5 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш, шу жумладн 40 минг тонна минерал ўғитлар, бундан ташқари КПСС XXV съезди очиладиган кунгача ўнинчи беш йилликнинг дастлабки икки ойлик планидагидан ташқари 8 минг тонна ер хамиртуруши ишлаб чиқаришга аҳд қилганлар.

Корхона ишчи-хизматчилари бу мажбуриятларни шараф билан бажаришяпти. Ўтган ўн ой давомида маҳсулот реализация қилиш, меҳнат унумдорлигини ошириш, таннархини арзонлаштиришда яхши кўрсаткичларга эришилди. Қўшимча ўнларча минг тонна минерал ўғит колхоз ва совхозларга етказиб берилди. Икки хил маҳсулотга давлат Сифат белгиси берилди.

Коллектив эришган бу муваффақиятнинг энг асосий омиллардан бири социалистик мусобақа ва унинг ошкоралиги бўлмоқда. Шу ҳақда бирлашма касаба союз комитетининг раиси ўртоқ **А. Сулаймонов** қуйидагиларни гапириб берди.

— Социалистик мусобақанинг ошкорлиги жуда кенг маънони билдиради. Бу ватанпарварлик ҳаракатининг боришидан барча ишчи-хизматчиларни хабардор қилиб туриш, уни вақти-вақтида якунлаш, илғорлар тажрибасини оммалаштириш, мусобақада судралаётганларнинг қолоқлик сабабларини аниқлаш ва уларни бартараф этиш, фан-техника ютуқларини, прогрессив технологияни жорий қилиш, новаторлар ҳаракатини ҳар томонлама авж олдириш ва бошқалар унинг мазмунини ташкил этади.

Кўп йиллик тажриба шуни кўрсатмоқдаки, мусобақанинг оммавийлиги ва айни вақтда ошкорлигини таъминлаш коллектив куч-ғайратини зиммага юклатилган вазифанинг бажарилишига сафарбар этишда муҳим роль ўйнайди. Шунинг учун ҳам бирлашмамиз маъмурияти, партия, касаба союз ташкилотлари бу масалага доим катта эътибор билан қарамоқдалар. Шу мақсадда жуда кўп тадбирлар амалга оширилмоқда.

Бирлашмамизга кираверишдаги майдоннинг ўнг томонида мемориал мармар тахта ўрнатилган. Унда химикларимизнинг шонли меҳнат анъаналари териннум этилган. Ёш химиклар ана шу ажойиб анъаналар асосида тарбияланмоқда. Коллективимиз сафига қўшилиш истагини билдирган ҳар бир ёш ишчи биринчи қадамни ана шу тахтани зиёрат қилишдан бошлайди. Худди шу ерда КПСС XXV съездини муносиб кутиб олиш учун йигирма беш зарбдор меҳнат ўн кунликлари ўтказишга бағишланган махсус стендлар ҳам жиҳозланган. Корхонага кираверишда кўзга ташланарли жойда комплекс стендлар макети жиҳозланган бўлиб, унда коллективимизнинг 1975 йилдаги социалистик мажбурияти, комбинат цехлари ўртасида мусобақа боришининг ойлик якунлари, асосий ишлаб чиқариш цехларида бир кеча-кундузда маҳсулот тайёрлашнинг натижаси қайд қилинади. Бригадалар, сменалар, айрим ишчиларнинг беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш юзасидан бошланган қимматли ташаббуслари бурчаги, корхонанинг ҳурмат тахтаси ҳам бўлиб, унда ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторларининг портретлари ўрнатилган. Бундан ташқари, рационализаторлар ва ихтирочилар тахтаси ҳам шу ерга қўйилган. Ундан корхона цехларида новаторлик ҳаракатининг аҳволи, у бераётган самарани билиб олиш мумкин.

Мусобақа ҳар ўн кунда бир марта мунтазам якунланади. Унинг натижалари кўп нусхали газета, радио узели, кўрсатмалар тахтаси орқали барча ишчи-хизматчиларга маълум қилинади. Ҳар ойда бир марта завод касаба союз комитетининг кенгайтирилган мажлисида маъмурият ходимлари билан цехлараро социалистик мусобақа натижаларига якун ясалади. Мажлисда корхона директори ёки бош инженер цехларда социалистик мажбуриятларнинг бажарилиши якунларини атрофлича таҳлил қилиб беради. Эришилган ютуқлар қайд қилингани ҳолда ишдаги камчиликлар ҳам кўрсатиб ўтилади. Мажлисда мукофотли ўринларни олган цехлар раҳбарлари ва мажбуриятларни уддалай олмаган коллективлар раҳбарлари ҳисоб берадилар.

Касаба союз комитети корхона маъмурияти билан биргаликда мусобақа натижаларини ҳар томонлама муҳокама қилгач, социалистик мусобақада ғолибликни кимга бериш ҳақида қарор қабул қиладилар, қолоқ коллективларга амалий ёрдам бериш юзасидан қандай тадбирлар кўриш ҳақида режалар тузилади.

Группа цехлар бўйича мукофотли ўринларни беришда илғор ишчиларнинг меҳнат унумдорлигини узлуксиз оширишга қаратилган иш тажрибасини оммалаштириш, мавжуд асбоб-ускуналардан тўла фойдаланиш, хом ашё, материаллар ва электр энергияни тежаш ҳамда шу ҳисобдан пландагидан ташқари сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш алоҳида эътиборга олинади.

Беш йилликнинг сўнгги йилида қатор цехлар яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар. Компрессор, метан конверсияси, 3, 5, 20, электр таъминоти, контроль-ўлчов асбоблари ва автоматлар ҳамда ремонт-механика цехлари ўтган ойлар мобайнида 4—6 мартадан мукофотли ўринларни эгалладилар.

Бизда кўргазмали агитация воситалари ёрдамида илғор иш тажрибаларини оммалаштиришга катта эътибор бермоқдалар. Уларда новаторлар эришган ютуқларнинг омиллари атрофлича тушунтириб берилади, уларнинг тажрибаси, илғор иш усуллари кўрсатилади. Айни вақтда шундай воситалар билан айрим цехларнинг қолоқлик сабаблари рўй-рост очиб ташланади, ишга совуққонлик билан муносабатда бўлаётган ходимлар, бракка йўл қўювчилар, прогулчилар кескин танқид қилинади.

Ҳар ойда мусобақа натижалари якунлангач дам олиш ва истироҳат боғининг марказий хиёбонида социалистик мусобақа ғолиби бўлган коллективлар шарафига байроқлар тантанали вазиятда кўтарилади. Илғорларга кўчма Қизил байроқлар, вимпеллар, фахрий ёрлиқлар кўпчилик ишчи-хизматчилар иштирокида топширилади.

Бирлашмамизда тўққизинчи беш йиллик давомида турли хил ватанпарварлик ҳаракатининг ташаббускорлари бўлган ишчилар, бригадалар, сменалар коллективларининг илғор иш усулларига бағишланган плакатлар чиқариб турилибди. Борис Близнецов, Тунгатар Текенов бошлиқ сменалар коллективлари ишлаб чиқариш қувватларидан унумли фойдаланиш, технология режимига қатъий амал қилиш йўли билан қўшимча минерал ўғитлар ишлаб чиқариш ташаббусини бошлашган эди. Махсус плакатларда ана шу сменалар коллективларининг иш тажрибаси ёритилди.

Бундан ташқари, ёшларнинг энг яхши тарбиячилари бўлган мураббийлар, тўққизинчи беш йиллик зарбдорларидан ҳаво тақсимлагич цехининг слесарлар бригадаси бошлиғи М. Давлетшин, 20-цех аппаратчиси Х. К. Алимоваларнинг иш тажрибасига бағишланган плакатлар ҳам чиқарилди. Якунловчи йилда ажойиб ташаббус билан чиққан аммиак ишлаб чиқаришининг Акмал Соипов бошлиқ сменасига бағишланган плакат чиқарилмоқда.

Умуман, бирлашмамизда социалистик мусобақанинг ошкорлигини таъминлашга қаратилган жуда кўп бошқа ишлар ҳам амалга ошириляпти. Лекин бу ишда камчиликларимиз ҳам йўқ эмас. Айниқса, биз турдош корхоналар, шу жумладан биз билан мусобақадош бўлган Навоий химия комбинати ва Фарғона азот ўғитлари заводи илғор ишчиларининг тажрибасини ёйиш ва жорий қилишга етарли эътибор бермаяпмиз. Бундан буён бу масалага алоҳида аҳамият билан қараймиз.

Бу коллективимиз олдида турган барча вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишига, шубҳасиз, ёрдам беради.

ИЛҒОР КОЛЛЕКТИВ

Кетмонтепа луб заводи область луб тайёрлаш трестининг илғор корхоналаридан ҳисобланади.

Завод ишчи-хизматчилари ва инженер-техник ходимлари тўққизинчи беш йилликни муддатидан илгари бажариш ва КПСС XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш юзасидан бошланган умумхалқ социалистик мусобақасида фаол иштирок этмоқдалар. Шу туфайли ҳам уларнинг давлат планларини бажаришда эришаётган ютуқлари қувончли бўлмоқда.

Корхона коллективи беш йилликнинг сўнгги йилида пландагидан ташқари маҳсулот реализация қилиш бўйича зиммасига олган социалистик мажбуриятини муддатидан илгари, 19 ноябрда шараф билан бажарди. Йил охиригача яна қўшимча 400 минг сўмлик маҳсулот реализация қилиш учун ҳормай-толмай меҳнат қилмоқда.

195 МИНГ СЎМ ФОЙДА

Олмалиқ кон-металлургия комбинатининг мис саралаш фабрикасида ишлаб чиқариш жараёнларини механизациялаш, янги асбоб-ускуналарни жорий қилишга катта эътибор бериб келинмоқда.

Яқинда фабрикада «Норильск-3» маъдан майдалаш тегирмонлари футеровка қилинди. Биргина шу тадбир ҳар йили 195 минг сўмлик иқтисодий самара беради.

БАМ УЧУН

Эйвали қурилиш материаллари ва конструкциялари комбинати биринчи навбати қурилиши жадал суръатда олиб борилмоқда. Яқинда бу ерга Венгриядан технологик линиялар келтирилди ва ўрнатилди. Қурувчилар корхонага дастлабки пойдевор қўйилганлигининг бир йиллиги арафасида, жонажон Коммунистик партиямизнинг XXV съезди очиладиган кунгача биринчи навбатини фойдаланишга топшириш учун ҳаракат қилмоқдалар. Янги корхонанинг дастлабки маҳсулотлари Байкал-Амур магистралига жўнатилади. Завод ҳар йили ишлаб чиқарадиган шпаллар билан 800 километр узунликдаги темир йўли қуриш мумкин.

Қурувчилар ўртасида съездолди вахтаси қизғин тус олган. Бу ишда П. Давлатов, А. Шевиров, А. Зборивец, Г. Муфахаров, Г. Ларьков, И. Забегалов, Н. Шигабутдиновлар алоҳида жонбозлик кўрсатмоқдалар.

МАСЪУЛИЯТ ҲИССИ ҚАНИ?

ГАЗЕТА ТЕМАСИДА

Ижодкор, яратувчилик меҳнатимизнинг ҳар куни КПСС XXV съезди очиладиган дамларни тобора яқинлаштирмоқда. Совет кишилари шу тарихий анжуман шарафига ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг барча жабҳаларида улкан муваффақиятларни қўлга киритиш учун умумхалқ социалистик мусобақасини тобора авж олдирмоқдалар.

Меҳнаткашларнинг куч-ғайратини КПСС XXIV съезди белгилаб берган буюк вазифаларни бажаришга сафарбар этиш, уларни коммунистик руҳда тарбиялашда матбуотнинг, шу жумладан, район газеталарининг роли тобора ортиб бораётир. Газета партия комитетларининг энг яқин ёрдамчиси, маслаҳатчиси бўлиши билан бирга оммани ғоявий-сиёсий чиниқтириш мактаби ҳамдир. Областимизда чиқаётган «Янгийўл», «Пахтакорлар овози», «Ленин йўли» газеталари саҳифаларини варақлар экансиз, бунга ишонч ҳосил қиласиз.

Оққўрғон район партия комитети ва меҳнаткашлар депутатлари район Советининг органи «Мўл ҳосил учун» газетаси ҳам меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни партия XXV съездини муносиб кутиб олишга сафарбар этишда бирмунча ишлар қилмоқда. «КПСС XXV съездини муносиб кутиб олайлик», «КПСС XXV съезди шарафига — 25 зарбдор декада», «Меҳнат туҳфаларимиз партия съездига» каби рубрикалар остида берилаётган подборка, саҳифа, корреспонденция ва мақолалар бойлик яратаётган азаматларни янги марраларга даъват этишга қаратилган. Газета редакцияси коллективи бунинг учун хилма-хил матбуот жанрларидан фойдаланишга, илғорларнинг ватанпарварлик ташаббусини ёйишга интилмоқда.

Лекин, газетада берилаётган материалларни чуқур таҳлил этар экансиз кўп ҳолларда редакция ижодий ходимларининг маҳорати давр талабидан орқада қолаётганлигини ҳис этасиз. Айниқса етакчи мавзуларда ёзилаётган материаллар мазмунан саёз бўлиб қолмоқда.

Газета саҳифаларини варақласангиз, пахтакорларнинг ажойиб ватанпарварлик ташаббусидан далолат берувчи мақолалар анчагина учрайди. Бироқ, бу ташаббусларни қўллаб-қувватловчи, илғорлар тажрибасини omманинг мулкига айлантиришга бағишланган материаллар деярли йўқ, ҳисоб. Шуниси ажабланарлики, район партия комитети томонидан маъқулланган кўпгина ташаббус ва тадбирлар ҳам газета саҳифаларида бир бор кўриниб, сўнг изсиз йўқолади.

Масалан, Вотинцев номли колхоз партия комитетининг 1975 йил учун белгиланган оммавий-сиёсий тадбирлари эълон қилинган. Кейинчалик эса, бу тадбирлар қандай бажарилаётганлигига оид биронта ҳам материал берилмади. Султон Сегизбоев номли совхоз пенсионерларининг райондаги барча пенсионерларга мурожаати, «Узсельхозтехника» район бирлашмаси коллективининг чорвачилик фермалари қурилишига оталиқ ёрдамини кучайтириш тўғрисидаги даъватлари тўғрисида ҳам шу фикрни айтиш мумкин.

Бундай масъулиятсизлик соҳаларни, тематик саҳифаларни ёритишда ҳам кўриниб турипти. «Иқтисодий саҳифа»нинг иккинчи сони 13 март куни, учинчи сони эса қарийб беш ойдан сўнг, 7 августда берилди. Шунда ҳам саҳифа материаллари мукаммал эмас. У икки катта материал билан тўлиб чиққан. Тема юзаки ёритилган, иқтисодий таҳлил йўқ.

«Халқ назорати» саҳифаси онда-сонда бериб борилади. Ёш коммунистлар сиртқи мактаби саҳифасининг 7 ва 8-машғулотлари орасида ҳам (18 февраль ва 22 июль) қарийб ярим йиллик узилиш бор. «Мусобақа — ютуқлар гарови», «Чорвадорлар саҳифа»ларини ёритишда ҳам ана шундай юзакичилик рўй бермоқда.

Газетада ҳар бир жанрнинг, ҳар бир материалнинг ўз ўрни, мақсади бор. Бунга эришиш учун ҳам мақола ёки корреспонденция, ахборотнинг актуаллиги, сиёсий аҳамияти ва бошқа хусусиятлари ҳисобга олиниши керак. Жумладан, юқори партия органларининг қарорлари, шубҳасиз газетада энг муҳим материал ҳисобланади, улар одатда газетанинг энг кўзга кўринарли ерида, кўпинча, биринчи бетларда берилади. Бироқ, «Мўл ҳосил учун» газетасида бу қоидага амал қилинмайди. Район партия комитетининг қарорлари, пленуми ҳақидаги ахборотлар дуч келган жойда, кўпинча, иккинчи ва учинчи саҳифаларда босилади. Партиямиз Марказий Комитетининг ғоят катта сиёсий аҳамиятга эга бўлган муҳим қарори газетанинг шу йил 28 август сонида иккинчи, учинчи саҳифаларнинг пастки қисмига жойлаштирилган.

Газетада берилаётган мақола ва корреспонденцияларнинг ғоявий-бадиий савияси паст. Уларда мазмунан саёз, стилистик камчиликлар, ғализ жумлалар, чалкаш фактлар тез-тез учраб туради. Газетанинг 1974 йил 7 ноябрь ҳамда 1975 йил 8 апрель сонларида босилган инқилоб чавандозлари, оталаримиз жасорати ҳақидаги лавҳаларда бир-бирига қарама-қарши фактлар, сиёсий жиҳатдан қўпол хатоларга йўл қўйилган.

Бош мақолаларнинг сифати, тематикаси, мазмуни ҳам газетхон талабига жавоб бера олмайди. Шу йил 4 октябрда эълон қилинган «Партия ҳисобот-сайлов йиғилишлари» бош мақоласи бошланғич ташкилотлар ҳаётидаги муҳим воқеага бағишланган. Лекин, бу йиғилишларнинг сиёсий моҳияти, уларни юксак савияда ўтказиш учун қандай тайёргарлик кўриш ва ҳисобот-сайлов йиғилишлари жараёнида коммунистларнинг диққат-эътиборини кўпроқ нималарга жалб қилиш ҳақида ҳеч гап йўқ. Мақолада «Озод» колхози партия комитетининг ҳисобот-сайлов йиғилишига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш бўйича белгилаган тадбирлари газетанинг иккинчи бетида эълон қилинаётганлиги айтилган. Бироқ, бу тадбирларнинг бирор амалий аҳамиятга эга бўлганлигига ишониш қийин. Сабабки, бу тадбирлар пала-партишлик билан тузилган, ҳисобот-сайлов йиғилишлари олдидан ўтказиладиган ишлар оддий фактларни қайд этишдангина иборат бўлиб қолган.

Газета давр билан баравар одимлаши, ижтимоий-сиёсий ҳаётдаги муҳим воқеаларни ўз вақтида илғаб олиши, уларнинг моҳиятини оммага етказиши, жамоатчиликнинг ижодий куч-ғайратини белгиланган вазифаларни бажаришга тўғри йўналтира билиши лозим. Бунга эришиш учун редакция коллективи тинмай изланиши, ҳар бир ходимнинг ўз билими, малакаси, маҳоратини ошириш тўғрисида ғамхўрлик қилиш керак. Бунинг учун коллективда энг аввало чинакам ишчанлик, принципиаллик, ўзаро талабчанлик ва ижодий вазиятни вужудга келтириш даркор.

Ўйлаймиз, редакция коллективи ўз фаолиятини чуқур таҳлил этиб, партия XXV съездини муносиб кутиб олиш учун курашда матбуотнинг жанговар ташкилотчилик, тарғиботчилик ролини ошириш тадбирларини ишлаб чиқади, ва уларни изчил амалга оширади.

Бу ишда район партия комитети газета коллективига зарур ёрдам кўрсатиши керак.

Ш. МИРАЛИМОВ,
область партия комитети пропаганда-агитация бўлими матбуот, радио ва телевидение секторининг мудири.

ТОШТАРОШЛАР ҒАЙРАТИ

Ғазалкентдаги тошни қайта ишлаш комбинати областимиздаги илғор корхоналардан ҳисобланади. Коллектив тўққизинчи беш йиллик планларини муддатидан олдин бажариб, ҳозирги кунда ўнинчи беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Корхона коллективи КПСС XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш мақсадида саноат ходимларининг Бутуниттифоқ социалистик мусобақасига қўшилиб, яхши ютуқларни қўлга киритмоқда. Мана, уч кварталдан бери у СССР Министрлар Совети ҳамда касаба союзлари Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғини қўлдан бермай келаяпти.

Комбинатда Нурота, Ғозғон, Оқтов, Қурдай, Қоратошбулоқ ҳамда Черкесар мармар конларидан келтирилган тошлар пардозланиб, Тошкент метро қурилишига етказиб берилмоқда. Метронинг «Октябрь революцияси» ҳамда Собир Раҳимов номли станциялари қурилишида бизнинг маҳсулотлар ишлатилмоқда, — дейди мастер В. Бузруков. — Ўтган ойда Тошкент метрочиларига 3 минг 590 квадрат метр мармар, 1 минг 605 квадрат метр гранит етказиб берилди.

Илғор ишчилардан арраловчи Федор Артёмов, Геннадий Гольцвард, қирқувчилар Николай Бослер, пардозловчи Ғайрат Қосимов кабилар КПСС XXV съезди шарафига бошланган 25 зарбдор декадаларда ҳамкасбларига ўрнак бўлишяпти. Петровец, Зиков каби илғор ишчилар республикамизнинг тўрт ташаббускор ишчилари чақириғига қўшилиб, съезд очилишигача 1976 йил биринчи квартал планларини бажариш мажбуриятини олишди.

Янги машина ва механизмларнинг ўрнатилиши натижасида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати ошиб, унумдорлик 5—10 процентга кўпайди. Ҳозирги кунларда Италиядан келтирилган учта арралайдиган станок монтаж қилинмоқда. Бу станоклар йил охиригача ишга туширилади. Кам чиқим қилиб, кўпроқ ва сифатлироқ маҳсулот ишлаб чиқариш корхона ишчиларининг асосий шиори бўлиб келмоқда.

Коллектив КПСС XXV съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олиш мақсадида зиммаларига оширилган мажбурият олиб ишламоқда. Улар йил охиригача планга қўшимча 8 минг квадрат метр мармар, 2 минг квадрат метр гранит ишлаб чиқаришга аҳд қилишган.

Б. УСМОНОВ.

КЕЛАСИ БЕШ ЙИЛЛИК ҲИСОБИГА

«Тошкентдаги «Ўртоқ» кондитер фабрикаси коллективи съездолди меҳнат вахтасида туриб, маҳсулот ишлаб чиқаришни тобора кўпайтирмоқда. Фабрика қандолатчилари беш йилликка мўлжалланган марранн эгалладилар. Шу давр мобайнида 125 миллион 585 минг сўмлик қандолат маҳсулотлари ишлаб чиқарилди ва реализация қилинди.

«Ўртоқ» кондитер фабрикаси ишчи ва хизматчилари йил охиригача пландан ташқари 1.425 тонна маҳсулот ёки 3 миллион 211 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш ва реализация қилиш мажбуриятини олдилар. Бу тошкентлик қандолатчиларнинг КПСС XXV съездига меҳнат совғалари бўлади.

БЕМИННАТ МЕҲНАТ

Энергетиклар, қурувчилар, 14-«Хўжакент» совхозининг боғбон ва сабзавоткорлари, ўрмончилар, тоғ бағрида жойлашган санаторий, пансионатларда дам олувчилар... Чорвоқ энергия корхонаси ишчилар таъминоти бўлимининг коллективи ана шу кишиларга хизмат кўрсатишни тобора яхшиламоқда. Жумладан, «Чорвоқ» ресторанининг хизмати кўпчиликка манзур бўлмоқда.

Ресторан ишлаб чиқариш мудири Хайдар Саидбоевнинг айтишича, коллектив ўтган йили Иттифоқ миқёсида ўтказилган тармоқ ресторанлари конкурсида қатнашиб, фахрли иккинчи ўринни эгаллашга муяссар бўлган. Ошпазлар Д. Плотникова, А. Нишонбоев, официантлар Нина Межрицкая, Фая Шарафиддиноваларнинг юксак дид билан тайёрлаб дастурхонга узатаётган мазали таомларидан ГЭСга чет эл ва қардош республикалардан келган меҳмонлар ва турли йиғинларнинг иштирокчилари ҳам мамнун бўлмоқдалар.

— Ресторанда, — дейди ГЭС ишчилар таъминоти бўлимининг бошлиғи С. Парпиева, — посёлка аҳолисига қулайлик яратиш мақсадида ярим тайёр масаллиқлар ва кондитер маҳсулотларн тайёрлаш йўлга қўйилган. Бу хизматдан посёлка меҳнаткашлари миннатдор бўлишяпти.

Х. АБДУКАРИМОВ,
Ўзбекистон КП Марказий Комитети нашриётининг ходими.

Тошкент керамика заводининг маҳсулотлари фақат республикамизда эмас, балки чет элларда ҳам машҳур. Пойтахтимизга келаётган кўплаб туристлар бу корхона буюмларини эсдалик сифатида ҳарид қилишади.

Суратларда: илғор ишчи М. Рафиқова; корхонада ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлардан намуналар.

В. Таран фотолари.

ШАХС ВА КАМОЛОТ

ИНСОН шахси мураккаб психологик категория бўлиб, у киши ҳаёти давомида маълум конкрет омилларнинг таъсири остида аста-секин таркиб топади. Бунда, асосан учта фактор, яъни ташқи ижтимоий муҳитнинг, узоқ муддат давомида системали бериладиган ижтимоий таълим-тарбиянинг ва ниҳоят одамга наслий йўл билан бериладиган ирсий факторлар бор.

Шу ўринда акцелерация ҳодисасининг шахс камолотида тутган ўрни ҳам муҳим аҳамиятга эга. Бола шахси ва унинг шаклланиши борасида кузатишлар олиб борган тадқиқотчи М. ВОҲИДОВ бу ҳодисани қуйидагича баён қилади.

ИНСОН шахси, одатда боланинг ёшлигидан таркиб топа бошлайди. Атоқли совет педагоги А. С. Макаренко боланинг қандай одам бўлиб етишишини олдиндан кўра билиш керак, деган ғояни илгари сурган эди. Шу билан бирга, у инсон шахсининг таркиб топишида ижтимоий муҳитнинг нақадар қудратли куч эканини алоҳида таъкидлайди.

Бизда ижтимоий тарбия эрта бошланади. Бу иш асосан боғчадан бошланиб, ўрта мактабда (албатта олий ўқув юртларини ҳисобга олмаганда) тугалланади.

Киши шахсий хусусиятларининг таркиб топиши ҳақида гапирар эканмиз, акцелерация ҳодисасини четлаб ўтиб бўлмайди. Зотан, ҳозирги кунда бу термин тез-тез тилга олинадиган бўлиб қолди. Акцелерация сўзи «тезлатиш» деган маънони англатади. Болаларимиз ҳам жисмоний, ҳам руҳий жиҳатдан жадал ривожланиб ўсиб бораётганлиги ҳаммага аён. Замон нуқтаи назаридан қараганда, улар олдинги болалардан ҳар томонлама ўсиб кетмоқдалар. Ана шу ҳодиса акцелерация деб аталади.

Хўш, рўй бераётган акцелерация ҳодисасининг сабаби нимада? Бу ҳақда жуда кўп фикрлар, талайгина муаммолар мавжуд. Айрим олимлар бунинг сабабини илмий-техника тараққиёти билан боғлаб тушунтираётирлар. Уларнинг фикрича, илмий-техниканинг тез ривожланиши инсоният олдида мислсиз талайгина ахборотларни идрок қилиш ва уларни фикран мулоҳаза этиш талабларини қўймоқда. Бу ҳол, ўз навбатида инсонни ҳар томонлама, яъни ҳам жисмоний, ҳам маънавий жиҳатдан тез ривожланишига олиб келади.

Фан ва техниканинг жадал ривожланиши таълим-тарбия мазмунига ҳам таъсир этмай қолмайди. Психологлар ва педагоглар ана шу масалаларни ўрганиб чиқдилар. Агар, илгари ўқувчиларнинг ўқиши билан боғлиқ ишлар ҳаддан ташқари деб ҳисобланган бўлса, эндиликда бу фикр унчалик тўғри эмаслигини ҳаётнинг ўзи кўрсатиб турибди. Болаларнинг билим олиш имкониятлари, қобилиятлари биз ўйлаганимиздан анча ортиқ экан.

Акцелерация ҳодисаси болаларни олти ёшдан бошлаб мактабда ўқитиш муаммосини илгари сурмоқда. Кези келганда шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, бошланғич таълимнинг янгича талаблар системасига ўтганлигига қаршилик билдираётган ота-оналар ҳам йўқ эмас. Бунга улар болаларнинг ўқишдан қийналиб кетаётганини сабаб қилиб кўрсатмоқдалар. Аслида, янгича мазмундаги таълим системасига ўтишга кўп йиллар давомида тайёргарлик кўрилди, тажрибалар олиб борилди. Бу иш аста-секинлик билан амалга оширилди.

«Таълим-тарбиядаги бу ўзгариш бола шахсининг таркиб топишига қандай таъсир кўрсатади» деган савол туғилади. Очиқ айтиш керакки, булар бевосита бир-бири билан узвий алоқадордир. Машҳур совет психологларидан А. С. Виготскийнинг фикрича, таълим-тарбия билан боланинг психик тараққиёти ва шахсий хусусиятлари таркиб топиши ўртасида маълум боғлиқлик бор. Таълим-тарбия умумий тараққиётдан илгари бориб, келажакка замин ҳозирлайди. Демак, таълим-тарбия бола шахсининг шаклланишида муҳим ўрин тутади. Бинобарин, акцелерация ҳодисаси ўқувчи шахсининг жадал ривожига олиб келади.

СССР Медицина фанлари академияси билан СССР Педагогика фанлари академиясининг Ригада бўлиб ўтган қўшма сессиясида ҳам бола шахси муаммосига катта аҳамият берилди. Илмий анжуманда фан ва техника прогресси ва бу жараённинг таълим-тарбияга таъсири эътироф этилган бўлсада, болаларнинг саломатликларига жуда эҳтиёт бўлиш лозимлиги ҳам алоҳида уқтирилди. Масалан, академиклардан А. А. Мин, М. В. Волков, профессорлардан С. М. Громбах, Г. К. Ушаковларнинг фикрларига қараганда, ўқувчилар орасида учрайдиган айрим касалликларнинг камайиши сезилмаяпти. Чунончи, сколиоз касаллиги (умуртқа суягининг қийшайиши), кўриш сезгисининг заифлашиши, неврозлар, юрак-қон томирлари системаси билан боғлиқ хасталиклар ва бошқалар камайиш тенденциясида эмас. Бош оғриғи, асаб касалликлари бошқа болаларга қараганда, 8—10 синф ўқувчилари орасида кўпроқ учрайди. Бу ҳол, акцелерация масаласига жиддий муносабатда бўлишни тақазо қилади.

Акцелерация ҳодисаси ҳали илмий жиҳатдан тўла тадқиқ қилинган эмас. Биз у билан боғлиқ бўлган кўпгина нарсаларни билмаймиз. Чунончи, организмнинг ривожи ҳамма аъзоларга баб-баравар тааллуқли ёки фақат айрим органларга хосми? Акцелерация ҳодисаси ер юзидаги ҳамма мамлакатларда бир хилда юз бераяптими ёки фақат иқтисодий жиҳатдан юксак тараққий этган давлатларда юз берадими? Бу масалалар ҳали мукаммал ўрганилмаган.

Умуман, бу ҳодиса реал бир нарса ва у инсон шахсининг таркиб топишига ўз таъсирини кўрсатади.

ҲАЁТБАХШ ДЎСТЛИК

БИЗДА интернационал дўстлик клуби бундан бир неча йил муқаддам ташкил этилган эди. Шу давр ичида ўқувчиларни Ватанга чексиз садоқат, халқлар дўстлиги руҳида тарбиялаш юзасидан бир мунча тажриба тўпладик.

Мактабларга, пионер дружиналарига интернационал тарбия бўйича ёрдам кўрсатишни ўз олдимизга вазифа қилиб қўйдик. Бу ерда ҳар ҳафтада интернационал ишлар ташкилотчилари тўпланишади. Улар район миқёсида ўтказиладиган тадбирларда, жумладан, конкурс, учрашув, фестиваль ва форумларда иштирок этадилар.

Мактаблардаги интернационал дўстлик клублари ўз иш якунлари ҳақида бизга хабар бериб турадилар. Бу эса интернационал дўстлик соҳасидаги ишларни якунлашга ёрдам бераяпти. Намунали фаолияти учун районимиздаги 89, 91 ва 118-мактаблар комсомол комитети ва пионерлар уйининг вимпелларини қўлга киритдилар.

Биз пионерлар уйи интернационал дўстлик клубида ишни жонажон ўлкани, республикамиз тарихини ўрганишдан бошладик. «Ўзбекистоним» деган мавзуда ўтказилган байрамда клуб аъзолари мазмунли докладлар билан чиқдилар. Республикамизда яшаб меҳнат қилаётган турли миллат вакилларининг ажойиб фазилатлари районимиз мисолида ҳикоя қилиб берилди.

Клубимиз кўпгина мактаблар билан ёзишмалар олиб боради. Жойлардан талайгина совға-саломлар олдик. Чунончи, Ворошиловград шаҳридан юборилган «Свет планенних сердцев» деган китоб ҳам сақланади. Унда «Ёш гвардия» яширин ташкилоти аъзолари — Олег Кошевой, Ульяна Громова, Иван Земнухов, Виктор Третьякевичларнинг шеърлари, расмлари тўпланган.

Вьетнам Демократик Республикаси мактаблари билан бошланган дўстлик ёзишмалари ҳам болаларда қизиқиш уйғотди. Бу хил мактублар, Вьетнам болалари ҳаётига бағишланган фотоматериаллар асосида стенд тайёрланди.

Бундан кейин ҳам клубимиз ўқувчилар ўртасида дўстлик ва интернационал алоқаларни мустаҳкамлаш йўлида фаолият кўрсатаверади.

М. КОТЛОВА,
Фрунзе район пионерлар уйи интернационал дўстлик клубининг раҳбари.

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

◆ «ТАРБИЯЛАШ яшашга ўргатиш демакдир. Узи ҳаёт кечиришни билмайдиган киши бирор кишини яшашга ўргата оладими? деган савол туғилади».

Д. И. ПИСАРЕВ.

◆ «БИЗ ҳар бир тарбияланувчининг ёшлик йилларида жасорат кўрсатишга, ўзининг маънавий ҳаётида онгли, етакчи роль ўйнашига ҳаракат қиламиз. Жасорат учун имконият фақат катта ижтимоий-сиёсий аҳамиятга эга бўлган фаолиятдагина бўлмай, балки оғир қийинчиликларни енгишда, зарур бўлган жойларда, ўғил ёки қизларнинг кундалик оддий ҳаракатларида ҳам вужудга келади».

В. С. СУХОМЛИНСКИЙ.

◆ «... ОТА-оналар обрў-эътиборининг асосий негизи бўла оладиган биргина нарса бор, у ҳам бўлса — ота-онанинг туриш-турмуши ва иши, ота-онанинг гражданлик сиймоси, хулқ-атворидир».

А. С. МАКАРЕНКО.

Суратда: ўқитувчи Ҳ. Умаров ўз талабалари билан суҳбатлашмоқда.

ЗИЁКОР БАХТИ

АЁЛ оёқ учида юриб, «Ўқитувчилар хонаси»га қатор териб қўйилган стуллардан бирига ўтирди. Ҳол-аҳвол сўрашилгач, муддаога кўчди.

— Чақиртирган экансиз, ўзим ҳам бир йўлиқмоқчийдим сизга...

— Жуда яхши келибсиз, — деди ўқитувчи. — Ўғлингизнинг дарсларга давоматидан, хулқидан кўнглимиз тўқ. Зеҳни ўткир, қобилиятли. Шу кейинги вақтларда кам дарс тайёрлаяпти чоғи...

Она синф раҳбарининг самимий, меҳрибонона дил сўзларини, фикр-маслаҳатларини бажонидил тингларди.

— Тўғри айтасиз, унинг кўнгли йўқроқ бўлиб қоляпти. Телевизорга термулгани-термулган. «Ҳой болам, дарсингни қилсангчи, ҳай ёзувинг йўқми?» — деганим-деган. Отаси, ўзингиз биласиз, кўпинча йўлда бўладилар.

— Тушунарли, —деди синф раҳбари ўйланиб. — Эндиги тарбиявий соатда «Вақтинг кетди — нақдинг кетди. Нақдинг билан бахтинг кетди», — деган мавзуда суҳбат ўтказамиз. Улгурмовчи болаларни мисолга олиб, бир яхшигина уялтирмасак бўлмайди.

Синф раҳбари Ҳаким ака она билан яна анча суҳбатлашди. Улар бир фикрга келишиб, хайрлашишди.

Ҳаким ака маҳалла комиссия раисининг муовини сифатида ҳафтада уч кун Октябрь районидаги «Ўткир» маҳалла комитетида бўлади. Эл-юртчилик деганларидек, юмушнинг кети узилмайди: ҳали тўй, ҳали бошқа бир марака, ҳали ободончилик, ҳали бирор ишкал-чиқишмовчилик. Ҳаммасига ҳам улгуриш, ҳаммасини ҳам ижобий тарзда ҳал этиш керак.

Бугина эмас, у мактаб ота-оналар халқ университетининг ректори, сиёсий тўгарак раҳбари ҳам. Ҳаким ака Умаров чиндан ҳам ишчан, изланувчан педагог, заҳматкаш ғайратли коммунист.

— Ўқув-тарбия жараёнининг асосий омили — дарс. Бизнинг совет мактабимизда таълим билан тарбия ҳамма вақт изчил биргаликда амалга оширилади. Ўқитувчи эса синфда энг нуфузли шахс. Ўқув-тарбия ишининг асосий ташкилотчиси бўлган ўқитувчи синф раҳбари сифатида оилада, ота-оналар даврасида ҳам мўътабар киши бўлмоғи керак. Ўртоқ Ҳ. Умаров шундай жонкуяр, меҳрибон ва ғамхўр педагогларимиз отахони, — дейди Тошкентдаги 102-мактаб директори, халқ маорифи аълочиси Лутфия Аҳмедова фаҳр билан.

Ҳа, отахон-педагог! Ҳамма ҳам ана шу халқ назаридаги «отахон» ёҳуд «онахон» педагогликка муяссар бўлавермайди. Бунинг учун сидқидилдан кўп йиллар ишлаши, эл меҳри ва ҳурмат-эътиборига сазовор бўлиши, ёшларга чуқур билим ва яхши тарбия бериши, катталарга ғамхўр, кичикларга шафқатли меҳрибон бўлиш, жамият бахт-саодати ва манфаатларига ўзини бағишлаши даркор.

Моҳир педагог 64 баҳорни қаршилабдилар. «Ие, кексайиб қолибдилару, пенсияга чиқиб кетган бўлсалар, керак» — ҳамманинг кўнглидан кечади бу савол...

... Катта залда ўқувчилар ўқитувчи бошчилигида навбатдаги конференцияга қизғин ҳозирлик кўришаётган экан. Партиямизнинг шонли XXV съездига бағишланган ўқувчилар конференциясида «Ёш тарихчи» тўгарагининг иштирокчилари тарих ва жамиятшунослик фанларидан синфда ва синфдан ташқари олган билим, ҳосил этган кўникмаларини намойиш этадилар, мустаҳкамлаб, кенгайтирадилар.

— Синфдан ташқари машғулотларнинг яна бир фойдали томони шундаки, ўқувчилар бир-бирлари билан яна ҳам яқинлашадилар, дўстлашмоқдалар. Коллектив бўлиб иш бажаришга, баҳамжиҳатликка ўрганадилар. Шунинг билан бирга, уларда ташаббускорлик, изланиш, фаоллик хислатлар яна ҳам ривожлана, мустаҳкамлана боради, — дейди Ҳаким ака Умаров.

Бу фақат гапгина эмас. Ўртоқ Ҳ. Умаров бунга амалда ҳам қаттиқ риоя қилади: унинг ташаббуси билан мактабда улуғ доҳиймиз В. И. Ленин бурчаги ташкил этилди. Тарих кабинети ўқитувчи раҳбарлигида ўқувчилар кучи билан ишланган беҳисоб ўқув-кўргазмали ашёлар билан бойитилди. Булар барчаси ўртоқ Умаров мазкур мактабга ўқитувчи бўлиб келган пайт (1966 йил)дан бери рўёбга чиқарилди. Эндиликда, янги ўқув программалари асосида ёш авлодга билим берилаётган бир пайтда дарсларни яхши жиҳозланган кабинетда кўргазмали, жонли ва қизиқарли ўтиш имконияти мавжуд.

Моҳир педагог ўқитувчиликни 1929 йили саводсизликни битириш курсларида ишлашдан бошлади. Олти ойлик педагоглик ва жамоат ишлари ёш муаллимнинг билимини ошириш зарурлигини кўрсатди. У дастлаб техникумда, кейин Тошкентдаги кечки педагогика институтида таҳсил кўрди, олий маълумотли бўлди.

1943 йил. Улуғ Ватан уруши фронтларида ҳаёт-мамот учун жанг бораётган пайт. Ўртоқ Ҳ. Умаров ҳам Совет Армияси сафига чақирилди. У кўп шаҳар ва қишлоқларни фашист газандалардан тозалашда катнашди. Чехословакия, Венгрия, Польша ва Руминияни озод этишда иштирок этди.

Уруш тугагач, яна Тошкентга — тинч ижодий меҳнатга, севимли касби —ўқитувчиликка қайтди. Тошкентдаги 14, 16, 119-мактабларда директорлик қилди.

Чиндан ҳам халқ ўқитувчисининг меҳнати улуғ, зиёбахш жўшқин фаолияти ҳамиша қадрли. У қанчадан-қанча ёшларга таълим-тарбия беради, уларни камолотга етказади.

«Ёшларимизнинг биринчи тарбиячиси ким? Ўқитувчи! Қара, бу қандай сўз!.. Ўқитувчи! Айтишга осон. Ҳар бир бола ўқиётган бизнинг мамлакатимизда ўқитувчи — бу биринчи инсон! Болаларимизнинг, халқимизнинг келажаги ўқитувчининг қўлида, унинг олтин қалбидадир».

Атоқли совет ёзувчиси. А. Фадеевнинг ана шу юрак сўзларини фахрланиш ҳисси билан тилга оласан, киши! Бу камтарин педагогнинг меҳнати ҳам юксак қадрланди.

Салкам ўн йилдан бери Тошкентдаги 102-мактабда ўқитувчилик қилиб келаётган Ҳаким ака Умаров пенсияга чиққан бўлса ҳам, меҳнат фаолиятини намунали давом эттираяпти. Ҳали тетик ва бардам. Маънавий дунёси кенг, қалби пок, коммунистик эътиқоди мустаҳкам, фаровон ҳаёт соҳиби бўлмиш Ҳаким ака Умаров ҳамиша эл-юрт назарида.

У. САЛОҲИДДИНОВ,
А. АЛИЕВ.

ДОНОЛАР БИСОТИДАН

«Коллективчини тарбиялаш — чуқур ҳис этиб, равшан фикрлаб, ўйлаб ҳаракат қила олиш қобилиятига эга бўлган, ҳар томонлама камол топган, маънавий интизомли инсонни тарбиялаш билан чамбарчас боғланган ҳолда олиб борилиши керак».

Н. КРУПСКАЯ.

◆ «ИЗЗАТ-ҳурмат — ота ва онани, шу қаторда болаларни ҳам қўриқлаб турувчи посбондир: ота-онани у кулфат ва ғамдан, болаларни эса, виждон азобидан қутқаради».

О. БАЛЬЗАК.

◆ «ЁМОН тарбия кўрган одамнинг жасурлиги қўполликка ўхшайди; донишлиги ўтакетган расмиятчиликка; гапга чечанлиги — майнабозликка, оддийлиги — дағалликка, кўнгилчанлиги-тилёғламаликка айланиб кетади».

Ж. ЛОКК.

◆ «АЖДОДЛАРГА ҳурматсизлик ахлоқсизликнинг биринчи белгисидир».

А. ПУШКИН.

Юсуф ака Амиров моҳир педагоглардан. У Янгийўл шаҳридаги 15-ўрта мактабда ёш авлодга таълим-тарбия бериб келмоқда. Ўртоқ Ю. Амировнинг педагогик фаолиятига яқинда ўттиз йил тўлди. Суратда: ўртоқ Ю. Амиров ўз ўқувчилари билан.

Э. Мирғиёсов фотоси.

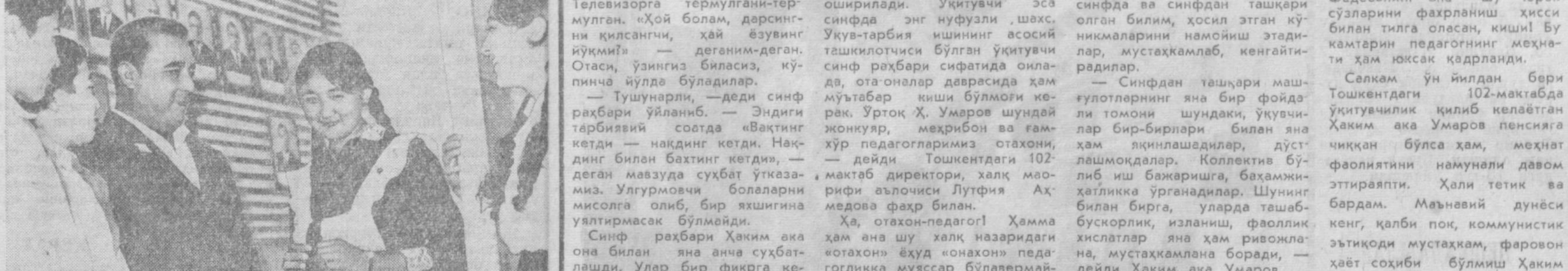

ЁШЛАР ИСТИҚБОЛИМИЗ

«ОВОЗСИЗ ДИКТАНТ» НИМА?

«ЎҚУВЧИЛАРНИ мустақил фикрлашга ўргатишда ёзма ишлар катта роль ўйнайди. Мактабларда диктант, баён ва иншолар ёздирилади. Яқинда «Овозсиз диктант» деган янги иборани эшитиб қолдик. Бу хил диктантнинг ўзи нима? Бўлғуси педагог сифатида уни қандай ўтказиш усулини билмоқчи эдик».

Ҳурматли И. КАРИМОВ ва Н. ИНОҒОМОВА! Сизнинг бу саволингизга педагогика фанлари кандидати Йўлдош АБДУЛЛАЕВ жавоб беради.

ЎҚУВЧИЛАРНИ репортаж типидаги иншо ёзишга ўргатишда ишни овозсиз диктантдан бошлаш маъқул. Бундай диктант ёздирилганда ҳеч қандай сўз айтиб турилмайди. Ўқувчилар овоз чиқармай диктант ёзадилар.

«Овозсиз диктант» мана бундай усулда бажарилади. Ўқитувчи маълум мавзуда турли ҳаракатлар қилади. Ўқувчилар ёзиб борадилар.

Масалан, ўқитувчи шу мазмунда суҳбат ўтказади: «Мен қўнғироқ чалинганидан кейин синфга кираман. Ўз жойларингизга ўтиришга рухсат бераман ва бошқалар. Ҳозир шу ҳаракатларим асосида ёзилган овозсиз диктантдан намуналар ўқиб бераман:

Қўнғироқ чалинди. Ўқитувчи синфга кирди. Болалар тик туриб уни кутиб олдилар. Ўқитувчи ўтиришга рухсат берди».

Ёки: «Дарсга кириш учун қўнғироқ чалинди. Болалар ўз жойларига ўтирдилар. Бирдан эшик очилди. Ўқитувчи синфга кирди. Унинг қўлида синф журнали ва бир даста дафтар бор эди Ўқувчилар ўринларидан туриб, ўқитувчини кутиб олдилар. Ўқитувчи болаларга қараб, қўли билан ўтиринг, деган ишора қилди».

Мана, кўрдингизми, бир нарсанинг ўзини ҳар хил тасвирлаш мумкин. Биринчи иншода — ёзма ишда асосан ўқитувчининг ҳаракатлари кўрсатилса, иккинчисида унинг ҳарактерини ҳам ифодалашга ҳаракат қилинган.

Диктантнинг бу тури учун 6-8 минут вақт ажратилиб, уни дарснинг кириш қисмида, шунингдек, янги темани мустаҳкамлаш даврида ўтказиш мақсадга мувофиқдир. Шунингдек, синфда «Дарснинг бошланиши», «Уй вазифасини текшириш», «Ўқувчи дарсда жавоб бераяпти» каби темаларда ҳам диктант ёзиш мумкин.

Шундай қилиб, она тили дарсларида овозсиз диктант ўтказиб туриш болаларда кузатиш, ҳаракат, воқеа-ҳодисаларни равшан ифодалай олиш малакаларини ҳосил қилишга ёрдам беради.

БОЛАДА ТАЪСИРЧАНЛИК

«ЁШ болаларнинг кайфияти жуда тез ўзгаради, йиғлаб турган бола бирдан кулиб юборади. Ёки аксинча, кулги жуда тез йиғига айланади. Бундай таъсирланувчанликнинг сабаби нимада?!»

Редакциямизга шу мазмунда хат йўллаган ёш она — Урта Чирчиқ районининг Бектемир шаҳрида истиқомат қилувчи М. АШУРОВАНИНГ бу саволига жавобан педагог олима О. ТЎРАЕВАНИНГ қуйидаги мулоҳазасини келтирдик.

ЁШ боланинг асаб системаси ҳали унча етук бўлмайди, қўзғалиш жараёни тормозланиш жараёнидан устунлик қилади. Шунинг учун ҳам улар баъзан номаъқул ишларни қилиб қўядилар, ўзларини тия билмайдилар. Бу, улардаги ирода кучининг ҳали бўшлигидан дарак беради.

Боланинг узоқ кутишга сабри чидамайди. Қорни очса, чидаб ўтиролмайди, бетоқатланади. Уйқу босса, уни қочира олмайди.

Шу сабабли боланинг табиий эҳтиёжи бўлган нарсаларни тақиқлаш ярамайди. Акс ҳолда фарзанднинг нормал ўсишига зарар етказган бўламиз. Ўсаётган организм доимо ҳаракат қилиб туришни талаб қилади. Агар унинг бу эҳтиёжига қарши юрсак, бола ўжарлик қилиб, гапга қулоқ солмайди, йиғлайди.

Кўпинча болани шўхлиги учун койиб, жим ўтиришни талаб қиламиз. Унда ҳали сабр-тоқат етишмаслиги билан кўпинча ҳисоблашмаймиз. Агар сиз уни ўтиришга мажбур этсангиз, тезда чарчайди. Лекин у шўхлик қилиб, куни бўйи ҳаракат қилади. Аммо, у ўзида чарчаш аломатларини сезмайди. Кейинги кунга куч тўплаш учун бир қаттиқ ухлаб олса кифоя.

Баъзан «қаттиқ қўл» ота-оналарнинг тоқатлари тоқ бўлиб, болани жеркиб ташлайдилар. «Тинч ўтир», «Жонимга тегма», «Овозингни ўчир», «Югурма» деб, унинг шаштини қайтариб, нотўғри қиладилар. Ваҳоланки, боланинг хатти-ҳаракатини йўлга солиш, меъёридан оширмаслик чораларини кўрмаймиз.

Бола ўзини қизиқтирган нарса билан банд бўлсагина, кам тўполон қилади, унинг хулқи яхшиланиб боради. У бўш қолдими, тўлиб-тошаётган куч-ғайратини бирор нарсага сарфлашга ҳаракат қилади. Бундан шўхлик келиб чиқади. Шунга кўра ота-она боланинг доимо бирор фойдали иш билан машғул бўлиши ҳақида ўйлаши даркор.

КИЧКИНТОЙ ҲАЁТИДА ЭРТАК

РЕДАКЦИЯГА йўлланган мактублардан бирида бола ҳаётида эртакнинг роли ҳақида тушунча бериш сўралган эди. Шу муносабат билан Тошкент Давлат педагогика институтининг катта ўқитувчиси М. ЖАЛИЛОВА ушбу саҳифага кичик мақола ёзиб, эртакнинг тарбиявий аҳамиятини қуйидагича изоҳлайди.

ХАЛҚ даҳоси билан яратилган эртаклар одам боласининг ёшлигида айниқса ҳаётбахш таъсир қилади. Демак, ҳаёт ғунчаларини тарбиялашда эртак қўлимизда қудратли қуролдир.

Мураббийлар кичкинтойларни эртаклар оламига етаклаб, уларнинг кўз ўнгида янги жаҳон очиб, эзгулик уруғларини сочадилар. Бунинг учун оқилона иш тутиш, ибратомуз эртакларни айтиб бериш кишидан зўр дид, фаросат талаб қилади. Шундагина унинг сеҳрли, мўъжизакор кучи ўз қудратини кўрсатади. Тингловчиларнинг юраги ўзи ҳаяжонга келади. Нима қилиш кераклигини бола кўнглининг ўзи айтади.

Бизда жозиба кучини йўқотмайдиган, сира эскирмайдиган, мангу навқирон эртаклар кўп. Шу билан бирга эскириб қолган, болага баҳра бермайдиган эртаклар ҳам бор. Демоқчимизки, болаларга эртак танлашда сезгир, талабчан бўлиш лозим. Шунинг учун ҳам атоқли совет педагоглари А. С. Макаренко билан Н. К. Крупскаялар бу масалага алоҳида аҳамият берганлар.

Айтайлик, девлар, шайтонлар, ялмоғизлар тўғрисидаги эртаклар болани чўчитиб, қўрқоқ қилиб қўйиши мумкин. Чунки, бола эртакни қандай эшитса, шундай қабул қилади. Аксинча, жониворлар ҳақидаги эртакларни кичкинтойлар жондиллари билан тинглайдилар.

Эртак бола учун нафосатни тушунишда, меҳрибон инсон бўлиб камол топишда чинакам мўъжизакор куч. Яхши, сермазмун, қизиқарли эртаклардан баҳра олган ўғил-қизнинг кўнглида эзгулик ниятлари чуқур илдиз отиб, ширин мева бериши учун курашиш биз ота-оналарнинг ҳам бурчимиздир.

ОДАМЛАРЧУН ТУҒИЛАР ОДАМ

1975 йил—халқаро хотин-қизлар йили

— Омонмисизлар? Шикоятлар йўқми?

Беморлар ухлашга тайёрланаётган, кечки процедураларнинг ҳаммаси бажарилиб бўлгандан сўнг, одатига кўра Нафиса Саидғозиевна ҳамма палаталарни бирма-бир айланиб чиқди. Бугун у—навбатчи. Врач беморнинг касалини, характерини, табиатини, оилавий аҳволини яхши билиши керак.

Бир суҳбатда унинг ўзи айтган эди:

— Беморнинг касаллик тарихи варақасини тўлатар экансиз, ҳамма-ҳамма нарсага аҳамият беришингиз керак.

Баъзи врачлар шоир табиат бўлишади. Зеро, шоирлик деганда ҳаётни севиш, яхшиликни қалбан ҳис қилиш, эзгуликка интилиш тушунилади. Шифокорлик ҳам ҳаётсеварлик эмасми? Врач авваламбор, ҳаста қалб бўлиб қолган беморнинг ҳаётга умидини уйғотади, кучига ишонтиради, оёққа турғизиб юборади. Бу соҳада унга медицина билими, дори-дармонлар катта ёрдам беради.

Баъзан зиёли одамларнинг кундалик дафтар тутиши сир эмас. Нафиса Саидғозиевнанинг дафтари кундалик эмас, балки кўнглига ўтиришиб қолган нафис адабиётдан парчалар, айни пайтда у ёки бу асар ҳақида унинг ўз фикри, ўз ҳаётидан шунга ўхшаш мисолларнинг эсланиши, ўша дамдаги кечинмалари баёнидир. Шунда Нафиса опа шеъриятни, яхши, ёрқин, фидойи қаҳрамонлар образи бор ҳикояларни севишини англадим.

Нафиса ўрта мактабни олтин медаль билан битириб, ўз аҳдига кўра, ТошМИга борди. Орадан мана чорак аср ўтди. Лекин унинг дилидаги ўз касбига, шу қийин, лекин шарафли касбига бўлган меҳри сўнмади.

Бир таниш врач «Ҳақиқий врачлар ўз касалларининг ҳаёлисиз, ташвишисиз яшай олмайдилар» деган эди. Ҳақиқий врач «Беморни фақат ўзим даволай оламан, мен етиб бормасам аҳволи оғир бўлади», деган фикрда бўлади. Об-ҳаво ёмон бўлиб турганда санитар самолётини осмонга кўтаришга мажбур қилган врачлар, вазифасига кирмаса ҳам бир чақирилган бемордан уч-тўрт марталаб хабар оладиган «тез ёрдам» врачлари. операция столи ёнида ўзларидан қон олиб беморга қуйишга мажбур қилган ҳамшираларимиз озми? Доктор Иноғомова ана шунақа ҳақиқий врачлардан.

Кечаги кун палатада энг узоқ ётган беморга жавоб берадиган бўлди. Айтишларича, ҳали ўттизларга бормаган бу аёл дарди оғир экан. Уч-тўрт йил аввал бу дардга чалиниб, ҳатто Москвадаги махсус касалхонада ҳам даволанибди. Лекин, мана икки йил ўтгач, яна касали оғирроқ қайталанибди. «Нафиса Саидғозиевна қайтадан жон ато қилди унга» дейишди беморлар. «Жон ато қилиш» осон бўлмабди. Доктор Иноғомова бемор ётган Москва касалхонаси билан бевосита боғланган. Беморда ҳаётга ишонч уйғота олган. Кези келганда беморнинг ўзидан ёрдам сўраган:

— Дардингиз оғир. Касалингиз кам учрайдиган касаллик. Лекин биз енгишимиз керак. Илтимос, ҳар бир дори, ҳар бир уколни ўз вақтида қабул қиласиз. Ҳар бир ўзгариш, ҳар бир реакцияни бизга яширмай айтасиз.

Бу ҳамкорлик ойлаб давом этган. Гапиришга, овқатга, яшашга иштиёқи қолмаган аёл кеча куйлаб, сочларини чиройли турмаклаб яна меҳнатга қайтишга тайёр турди. Танишлари келганида зинадан чопиб тушиб кетди.

Доктор Иноғомованинг беморларни узоқ-узоқ кўришининг, узоқ-узоқ суҳбатлашишининг боиси ҳам ана шу ҳамкорликда. Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида доктор Иноғомовани танимаган биронта ишчи ёки инженер-техник ходим бўлмаса керак. Чунки, у ишчилар билан фақат хаста бўлгандагина учрашмайди. У цехларда, медицина пунктларида бўлиб, ишчиларнинг саломатлигидан хабар олиб туради. Бирлашма маъмурияти олдига ўз талабларини қўяди. Унинг меҳрибон ва талабчан характерига ҳамма тушуниб қолган. Севимли докторлари «Ҳурмат белгиси» ордени билан тақдирланганида ҳамма уни чин дилдан қутлади.

...Одатдагидек бош врач хонасига йиғилишганда, навбатчи врач Н. Иноғомова ахборот берди:

— Тунда санитария-медицина қисми бўйича ҳеч қандай фавқулодда ҳодиса бўлгани йўқ. Беморлар ўзларини яхши ҳис қилишяпти.

Очиғи, Нафиса Саидғозиевна Иноғомова шу мазмунда ахборот беришни яхши кўради. Одамларнинг ҳамиша ўзларини яхши ҳис қилишларини истайди. Одамлар учун хизмат қилишга доим тайёр.

Зеро, шоир тўғри айтган: одамларчун туғилар одам!

Р. ШОМАНСУРОВА.

АЭРОФЛОТНИНГ ЮЗ КАСБИ

МОСКВА области. Мячков қишлоқ хўжалиги авиаторлари бир миллион гектардан зиёд майдонни минерал ўғитладилар. Улар йил охиригача яна юзлаб гектар ерни ўғитлашга аҳд қилишган. Суратда: Домодедово районидаги «Барибино» совхози аэродромида самолётга минерал ўғитларни ортиш пайти.

*

ТЮМЕНЬ области. Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тюмень граждан авиацияси учувчилари нефть ва газ конларини топишда, трубопроводлар ётқизиш, электр линиялари ва темир йўлларини ўрнатишда актив қатнашмоқдалар. Суратда: МИ—6 вертолёти. Сургут нефть разведка экспедициясига кўмаклашмоқда.

Б. Корзин ва И. Сапожков фотолари.

ТАСС фотохроникаси.

ЖАНГ

Оқшом туша бошлаган эди. Қуёш тепалик ортига яширинди. Тезоқар сой бўйида тўхтаб отимни суғормоқчи бўлдим.

От сув ичаётганида атрофга назар солдим. Тепаликнинг қия ён бағрида чўл илони ўрмалаб кетаётган эди. У бир зумда сарғайган ўтлар орасига кириб кўздан йўқолди. «Нега қочаяпти!» деган фикр келди ҳаёлимга. Шу пайт иссиқдан куйиб қорайиб кетган ўтлар орасида югуриб кетаётган типратиконга кўзим тушиб қолди. У илон изидан пилдираб борарди.

Бироздан кейин типратикон илоннинг думидан тишлаб судраб чиқди. Илон зўр бериб рақибини чақишга ҳаракат қилар эди. Лекин энди чақамаи деганда типратикон юмалоқ бўлиб оларди. Бироздан сўнг «қароқчи» холдан тойган. Ўлжасини тамадди қила бошлади. Тез орада илоннинг боши ва ингичка умуртқа поғонасидан бошқа ҳеч нарса қолмади...

АЙИҚЛАР

Дам олиш кунини тоғда ўтказишга қарор қилдим. Эрта тонгда тоғ дарёси — Шоввозсойнинг соҳили бўйлаб юқорига кўтарилдим. Тоғ ёнбағрларида олча, ёнғоқ, ёввойи олмалардан ўзига хос ўрмонзор пайдо бўлган эди.

Қаердадир шаршара шовуллайди: Шоввозсой улкан қоялар оша беш-олти метр баландликдан оқиб тушмоқда. Қояга чиқиб, чор атрофни томоша қила бошладим. Кейин эса мажнунтол ва қайрағочларнинг салқинида кўзим илинибди.

Бир пайт қаттиқ ғала-ғовурдан уйғониб кетдим. Кимдир сувга сакраб тушди. Тошлар ортидан эҳтиёткорлик билан шаршара ҳосил қилган ҳовузчага қарадим. Сувнинг бўйида она айиқ болаларига тикилиб турарди. Дўмбоққина икки айиқча сувда кураш тушиб шовқин солишар эди. Муздек сувда мазза қилиб чўмилаётган айиқларга маҳлиё бўлиб қолдим. Уларнинг ҳаракатларида қандайдир кишини ўзига тортувчи хислар бор эди. Дарров фотоаппаратни қидира бошладим. Лекин эҳтиётсизлигим бу ажойиб томошага чек қўйди. Қўлимдан тушиб кетган фотоаппарат шовқинидан она айиқ безовталанди, кейин кичкинтойларини эргаштириб тоғ ёнбағридаги ўрмонзорга кириб кетди.

Мен эса ўзимнинг ишимдан ўзим ранжиб қолавердим.

ТЎРТ ОЁҚЛИ МЕҲМОН

Рустам эрта билан йўл халтасига нонуштасини солдию, мудраб ётган Олапарни олдига солиб, тоғга чиқиб кетди.

У тушгача тоғдаги ғорлар, қояларни томоша қилиб юрди. Кейин чарчаб дарахт соясига ўтирди.

Шу пайт Олапар қулоғини диккайтириб илон изи бўлиб кетган тоғ сўқмоғидан югуриб кетди. Бироздан кейин узоқдан итнинг акиллаган овози эшитилди.

Рустам юқорига кўтарилиб, кекса дарахтнинг юзага чиқиб қолган илдизлари орасида ётган кичкинагина тоғ эчкисини кўриб қолди. Бечора эчкича янги туғилган эканми, ҳали ўзини яхши тута олмас, илтижоли кўзлари билан мўлт-мўлт боқар эди. Рустам Олапарни нарироққа ҳайдаб, қўрқувдан титраётган тоғ эчкисининг олдига келди.

Рустам кечки пайт тўрт оёқли меҳмон билан уйига қайтганда укаси Анвар, қўшни болалар жуда хурсанд бўлиб кетишди. Улар кичкинтойни эчки сути билан меҳмон қилишди. Қорни тўйган меҳмон Рустам ва укаси солиб берган кўрпачада уйқуга кетди.

Ушандан бери улоқча ёш табиатшунослар билан дўст бўлиб қолган. Одамлардан қўрқмайди, тез-тез кўчага чиқиб, эшик тагида офтобга товланиб ётади. Унинг суратини оламан деб келган фотоишқибозларнинг эса кети узилмайди.

В. УРИЦКИЙ,
табиатшунос.

(Газетамизнинг навбатдаги сони 30 ноябрда чиқади).

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

СПОРТ

НОНА ГАПРИНДАШВИЛИ ЯНА ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ

Шахмат бўйича аёллар ўртасида жаҳон чемпиони Нона Гаприндашвили билан шу номга даъвогар Нана Александрия ўртасидаги баҳс муддатидан илгари тугади. 12-учрашувда ғолиб келган Нона Гаприндашвили 8,5:3,5 ҳисоби билан ғолиб келди ва бешинчи марта жаҳон чемпиони деган юксак номни қўлга киритди.

●

КУЧЛАР ТЕНГ КЕЛГАНДА

Республика шахмат-шашка клубида устоз шахматчи Азмиддин Хўжаев хотираси соврини учун ўтказилаётган анъанавий мусобақалар маррага яқинлашмоқда. Ўтган куни кечиктирилган партиялар ўйналди. 7,5 очко билан пешқадамлик қилаётган Михаил Мухин Қаюмов билан кечиктирилган партияни дуранг қилди ва саккиз очко билан пешқадам бўлиб олди. Рудерфер эса Қаюмов билан кечиктирилган партияда мағлубиятга учради ва 7,5 очко билан иккинчи ўринда бормоқда. Борисенко, Цейтлин, Қаюмовлар 7 тадан очкога эга. Навбатдаги турда ғалаба ёхуд дуранг ва мағлубият пешқадамлар ўрнини кескин ўзгартириб юбориши мумкин. Турнир қатнашчилари кеча дам олишди. Бугун навбатдаги 13-тур ўйналади.

●

ПЕШҚАДАМЛАР САФИДА

Халқаро шашка бўйича мамлакат XXI чемпионати мусобақалари давом этмоқда. Ўн турдан кейин А. Андрейко, А. Могильянскийлар билан тошкентлик Сергей Давидов 6,5 тадан очко билан турнирда пешқадамлик қилмоқда. Тошкентлик шашкачи иккинчи, учинчи турда ғалаба қозонгандан кейин қолган олти ўйинда қаторасига дуранг натижага эришди. Ўнинчи турда эса ғалаба қозониб, яна пешқадамлар сафидан ўрин олди.

●

МАРКАЗИЙ СОВЕТ БИРИНЧИЛИГИ УЧУН

Фарғонада оғир атлетика бўйича «Меҳнат» кўнгилли спорт жамияти Марказий Советининг шахсий биринчилиги бўлиб ўтди. Бунда областимиз вакиллари ангренлик Т. Плиев, чирчиқлик И. Пак, А. Кожемякин, тошкентлик И. Сбитнезлар вазн тартибида биринчи ўринни олиб, жамият чемпиони бўлдилар.

ЖАҲОН ЯНГИЛИКЛАРИ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ЯНГИ ҲАЁТ ЙЎЛИДАН

БУГУН — ЮГОСЛАВИЯ СОЦИАЛИСТИК ФЕДЕРАТИВ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ МИЛЛИЙ БАЙРАМИ

Қардош Югославия халқлари Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари меҳнаткашлари билан бирга ўттизинчи марта ўз миллий байрамлари — Республика кунини нишонламоқдалар. Янги Югославия давлати миллий озодлик кураши ва социалистик революция туфайли вужудга келди ва мустаҳкамланди. Бу социалистик революциянинг ташкилотчиси ва раҳбари Коммунистик партия бўлди.

Халқ ҳокимиятининг ғалабаси мамлакат тақдирида туб ўзгаришларга олиб келди, социалистик тараққиёт йўлини очиб берди. Ўтган ўттиз йил давомида республика меҳнаткашлари Коммунистлар Союзи раҳбарлигида социалистик қурилишда, мамлакатнинг сиёсий, иқтисодий, маданий тараққиётида катта муваффақиятларга эришдилар.

Илгари Европанинг чекка бир «вилояти» ҳисобланган Югославия эндиликда ривожланган индустриал-аграр давлатга айланди. Халқ ҳокимияти йилларида саноат ишлаб чиқариши 15 марта ўсди. Кейинги йигирма йил ичида саноат маҳсулотининг йиллик ўртача ўсиши 10,4 процентни ташкил қилди.

Кейинги 30 йил мобайнида қардошларимиз қишлоқ хўжалиги соҳасида ҳам катта ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Қишлоқ хўжалигида социалистик сектор мустаҳкамланмоқда, экинлар ҳосилдорлиги тўхтовсиз ўсиб бормоқда. 1974 йили қишлоқ хўжалик экинларининг энг муҳим турларидан рекорд ҳосил олинди. Буғдой ялпи ҳосили 6 миллион 271 минг тоннага етди. Бу 1973 йилдагидан 32 процент кўпдир. Маккажўхоридан ҳам юқори кўрсаткичга эришилди. 8 миллион 400 минг тонна маккажўхори йиғиштириб олинди.

1974 йил февралида мамлакатда янги Конституция қабул қилинди. Бу Конституция республиканинг социалистик муваффақиятларини қайд қилди.

Ўтган йили май ойида Югославия Коммунистлар Союзининг X съезди бўлган эди. Бу съезд мамлакат тараққиётининг ўтган беш йилликдаги натижаларини якунлаб, Югославияда социалистик қурилишнинг навбатдаги вазифаларини белгилаб берди. Ҳозирги вақтда Югославия Коммунистлар Союзи ва барча меҳнаткашлари ана шу съезд қарорларини амалга ошириш учун куч-ғайрат сарфламоқдалар.

Югославиянинг Совет Иттифоқи ва бошқа қардош мамлакатлар билан ўзаро манфаатли ва тенг ҳуқуқли алоқалари тобора кенгайиб бормоқда. Бетарафлик сиёсатига амал қилаётган социалистик Югославия халқаро хавфсизликни таъминлаш ишига катта ҳисса қўшиб келмоқда.

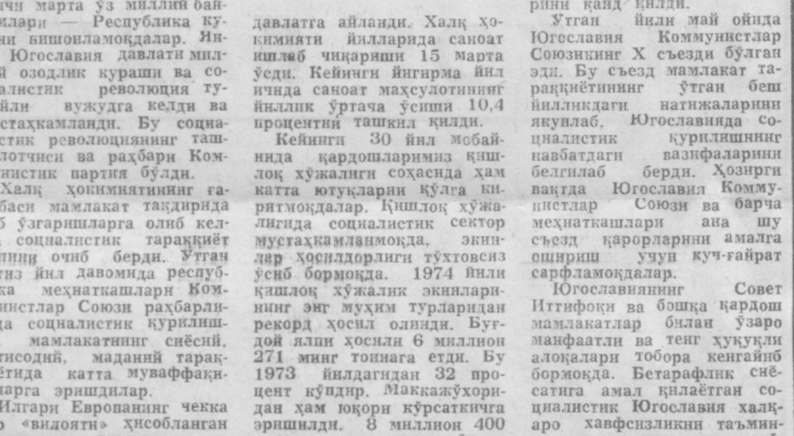

СУРАТДА: Белградда очилган халқаро китоб ярмаркаси Югославия пойтахти аҳолиси ва меҳмонларда катта қизиқиш уйғотди. Бу ярмаркада жаҳоннинг 36 мамлакати ўз китобларини намойиш этди. Совет Иттифоқи экспозицияси томошабинларга ғоятда манзур бўлди. К. Воробьев фотоси, ТАСС фотохроникаси.

ВСИП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

БУДАПЕШТ, 27 ноябрь. (ТАСС). 26—27 ноябрь кунлари Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Я. Кадар раислигида Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг кенгайтирилган пленуми бўлиб ўтди. Пленум ВХР халқ хўжалигини ривожлантириш тўртинчи беш йиллик планнинг бажарилиши тўғрисида Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг докладини, шунингдек бешинчи беш йиллик план юзасидан директивалар лойиҳасини ҳамда 1976 йилги халқ хўжалик плани ва давлат бюджети лойиҳасини муҳокама қилди ва маъқуллади.

ИШЧАН КИНОМЕХАНИК

Киномеханик Александр Ли номини Оққўрғон районида каттадан-кичик ҳурмат билан тилга олади. Бу бежиз эмас. У йигирма йилдан бери киномеханик бўлиб ишлаб келмоқда. Шу давргача Ли мингдан зиёд хилдаги кинофильмларни намойиш қилди. Намойиш олдидан турли суҳбатлар, тамошабинлар конференциялари ташкил қилиб туради.

Илғор киномеханик ҳозир ўнинчи беш йиллик ҳисобига меҳнат қилмоқда. У беш йиллик план-топшириғини май ойидаёқ шараф билан бажарган эди.

М. ЗИКИРОВ.

ЖАМИЯТ ЮБИЛЕЙИ

ТОКИО. Япония-Совет алоқалари жамияти ўзи ташкил топган куннинг 10 йиллигини нишонлади. Шу муносабат билан ўтказилган йиғилишда жамият президенти Еситака Токугава, бу жамият Япония ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасида ҳамжиҳатликни чуқурлаштириш ва дўстона алоқаларни мустаҳкамлаш мақсадида тузилганлигини айтиб ўтди.

Жамият СССР тўғрисида суҳбатлар ва лекциялар, совет фильмларининг кинокўрикларини, шунингдек рус ва совет музикаси ҳамда адабиётига бағишланган кечалар ўтказмоқда.

Жамият қилаётган ишлар, деди президент, илмий ва маданий алоқаларнинг кенгайишига, Япония—Совет яхши қўшничилик муносабатларининг мустаҳкамланишига ёрдам беради.

(ТАСС).
28 ноябрь.

БАНГЛАДЕШДАГИ АҲВОЛ

ДАККА, 27 ноябрь. (ТАСС). Бангладешда Министрлар кабинети даражасида мамлакатнинг маслаҳат кенгаши тузилди. Армия штаблари, ҳарбий денгиз флоти ва ҳарбий ҳаво кучлари штабларининг бошлиқларидан ташқари маслаҳат кенгашига тўрт граждан шахс ҳам кирди. Шу муносабат билан баъзи министрлик лавозимлари қайта тақсимланди. Бангладеш президенти А. М. Сайем мудофаа, ташқи ишлар ва юстиция министри лавозимларини ўзида сақлаб қолди. Ҳарбий штаб бошлиғи З. Раҳмон ички ишлар, информация ва молия министри лавозимларини эгаллади.

Бангладеш ҳукуматининг вакили айтдики, кеча Ҳиндистоннинг Даккадаги олий комиссари С.Сенни ўғирлаб кетишга уринган жиноятчилар ҳозирги вақтда тарқатиб юборилган сўл экстремистик миллий социалистик партияга мансуб кишилардир.

Даккада шу партиянинг раиси ва бош секретари ҳамда унинг 17 аъзоси қамоққа олингани расмий хабарда эълон қилинди. Улар давлатга қарши ҳаракатда айбланадилар.

НИЗОНИ ҲАЛ ЭТИШ ЙЎЛИДА

БАЙРУТ, 27 ноябрь. (ТАСС). Кейинги бир сутка мобайнида Ливан пойтахтида вазият қисман яхшиланди. Кеча кечқурун ва ўтган куни тунда айрим отишмалар бўлди, холос.

Газеталар кеча бирон бир жиддий қуролли тўқнашув бўлмади, деб хабар берди. Аммо снайперлар активлашиб қолди. Натижада 15 киши ўлди ва ўнлаб кишилар ярадор бўлди. Пойтахтга олиб келадиган ҳамма йўллар ҳали ҳам ёпиқ.

Кеча президент С. Франжье раислигида Ливан ҳукуматининг бўлиб ўтган мажлисида мамлакатдаги аҳвол муҳокама қилинди. Мажлисда бош министр Р. Караме сўзга чиқиб, ҳамжиҳатлик, яхши ният ва ижобий мулоқатларгина кризисни бартараф этиши ва ягона давлат доирасида тенглик, адолат ва қардошларча тотув яшашни сақлаб қолиш учун имконият бериши мумкин, деб таъкидлади.

Саноат министри Г. Туэйни кризисни босқичма-босқич ҳал этиш юзасидан ҳукумат муҳокамасига лойиҳа тақдим этди. Бу лойиҳа ўт очишни барча томонлар тўхтатиши тўғрисида битим тузилишини назарда тутади. Бу эса ижтимоий-сиёсий ислоҳотлар юзасидан ҳукумат лойиҳаларини муҳокама қилиш учун шарт-шароит яратиши керак.

РЕКЛАМА • ЭЪЛОНЛАР

МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНЛИ, ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ НОМЛИ

ТОШКЕНТ ТЕПЛОВОЗ-ВАГОН РЕМОНТИ ЗАВОДИГА

тепловозлар, дизеллар, вагонлар, электр машиналари ремонти бўйича слесарлар, ускуналар ремонти бўйича слесарлар, электрчилар, металларни ишлаш бўйича токарлар, фрезерчилар, бўёқчилар, дурадгорлар, ёғочсозлар, электр-газ пайвандчилари, газ пайвандчилари, газ билан қирқувчилар, чўян ва пўлат қуйилмаларни тозаловчилар, электр машиналарининг электр обмоткачилари, янги ташкил қилинган якор цехи учун конильщиклар, қўл ва машинада қолиплаш учун қолипчилар, ер текисловчилар, стерженчилар, шихталарни тўлдирувчилар, қуйилмани уриб тозаловчилар, стропальщиклар (такелажчилар), юк ташувчилар, электр аравача ҳайдовчилар, кўприк кранларининг кранчилари, ёрдамчи ишчилар ва ҳамма касблар бўйича шогирдлар

КЕРАК

Ишчилар бепул махсус иш кийимлари ва бажарадиган ишлари бўйича махсус ёғлар билан таъминланадилар.

ЁЛҒИЗ КИШИЛАРГА ТОШКЕНТГА ПРОПИСКА ҚИЛИШ БИЛАН БИРГА ЁТОҚХОНАДАН ЖОЙ БЕРИЛАДИ. ОИЛАЛИЛАР 2 ЙИЛ ИЧИДА КВАРТИРА ОЛАДИЛАР.

Чўян қуйиш ва пўлат қуйиш цехларида ишловчилар бепул овқат билан таъминланадилар.

Завод ишчилари ва уларнинг оила аъзолари ҳар йили темир йўл тармоқларида бепул юрадилар ва шаҳар атрофи поездлари ҳаракати зонасида истиқомат қилувчиларга иш жойига бориб-келиш учун текин йўл ҳақи берилади.

Завод ишчилари имтиёзли равишда ёқилғи билан таъминланадилар.

Завод қошида ишчи-ёшлар тўлиқ ўрта мактаби (икки сменали) бор, корхона ҳунар-техника билим юртида электр кўприк кранларининг кранчилари, газ электр пайвандчилари, саноат ускуналари ремонти бўйича слесарлар ва бошқа касб эгалари тайёрланади.

ЎҚИШ МУДДАТИ — 6 ОЙ.

Стипендия 60 сўм.

Ҳоҳловчилар ўқишларини Тошкент темир йўл техникуми ва Тошкент темир йўл транспорти инженерлари институтида давом эттиришлари мумкин.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-проезд, 5 хона. Аҳолини ишга жойлаштириш ва информация бюроси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА. 10.00 — МОСКВА. 18.00 — ТОШКЕНТ. 18.05 — «До-ре-ми-фа-соль». 18.45 — Ёш коллекционерлар клуби. 19.35 — «Ахборот». 19.50 — Халқаро шарҳловчилар даврасида. 20.20 — 1975 йил СССР давлат мукофотининг лауреатлари. Абдусамад Саидмуродов. 20.35 — «Ахборот», 20.55 — Ўзбекистон пахтакорларининг Катта меҳнат ғалабасига бағишланган эшиттириш ва концерт. 22.00 — МОСКВА. «Вант». 22.30 — Пахтакорларга бағишланган эшиттириш ва концерт. ИККИНЧИ ПРОГРАММА. 9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — Мультфильм. 10.10 — Мультфильм. 10.20 — Телеминиатюралар. 11.00 — Эстрада концерти. 11.30 — Ўқув кўрсатуви. 13.00 — Назм ва наво. 14.15 — Ўқув кўрсатуви. 18.00 — МОСКВА. 18.30 — Мультфильмлар. 19.00 — Янгиликлар. 19.15 — Ҳайвонот оламида. 20.15 — Совет Иттифоқи — чет эллик меҳмонлар нигоҳида. 20.30 — Фильм-концерт. 21.15 — «Қўшниларимиз». УЧИНЧИ ПРОГРАММА. 18.00 — ДУШАНБА.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 29|XI да Комиссия, 30|XI да Ҳаёт шоми.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 30|XI да Олифта.

КИНО

Яшаш учун яшаш — САНЪАТ САРОЙИ, «ЧАЙКА», «ҚОЗОҒИСТОН», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», (кундуз ва кечқурун).

Қимматли бола — «НУКУС» (кундуз ва кечқурун).

Бобби (ўзбек тилида). — НАВОИЙ номли (11.00, 14.00, 17.00, 20.00).

АҲОЛИНИ ИШГА ЖОЙЛАШТИРИШ ВА ИНФОРМАЦИЯ БЮРОСИ

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ТРАКТОР ЗАВОДИГА

токарлар, ускуналарни тузатиш бўйича асбобсоз-слесарлар, йиғувчилар, фрезерчилар, электриклар, электр пайвандчилар, созловчилар, прессчилар, газ пайвандчилари, ёрдамчи ишчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Пролетар кўчаси, 4-уй, 3-подъезд, 5-хона.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26. ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача Эълонлар — 338142.

Р. 20091. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26 Индекс 64634. Б—3484.